

ნიგნის ფესტივალი და გამოფენა-გაყიდვა

3 ოტომბერს, უნივერსიტეტში სწავლის განახლებას-
თან ერთად, სხვადასხვა ღონისძიება ჩატარდა. მათ
შორისაა წიგნის ფესტივალი და გამოფენა-გაყიდვა.
გამოფენაში მონაწილეობდნენ სხვადასხვა გამომ-
ცემლობები.

როგორ გაამართლა გამოფენის იდეამ და მიიღეს თუ არა ის შედეგი რასაც ელოდნენ, ამ და სხვა კოთხვებზე ჩვენ ბაკურ სულაკაურის გამომ-ცემლობის გაყიდვების განყოფილების ხელმძღვანელ ქეთევან ჭოლაძეს ვესაუბრეთ:

„გამოიყენის უმთავრესი მიზანი იყო მოგვეწყო ნიგნის ფესტივალი, რომელიც არასოდეს ჩატარებულა ბათუმში. ვარჩიეთ უნივერსიტეტი, რა-დგან ეს არის ადგილი, სადაც ახალი სისხლი ჩქედა. გვინდოდა უნივერ-სიტეტის გახსნისასთვის დაგვეკავშირებინა ფესტივალი და მიგვეცა არა მხოლოდ გამოიყენის სახე, არამედ ღონისძიებისაც. ამიტომაც მოვიწვიეთ ქართველი მწერლები: დათო ტურაშვილი და ლაპა ბულაძე. მოხარული ვართ, რომ სტუდენტები დაინტერესდნენ და აქტიურად ჩაიროვნენ ღო-ნისძიებებით, თუმცა ვერ ვიტყვით რომ ძალიან გამაბროლა მარკეტინგული თვალსაზრისით. მიუხედავად იმისა, რომ ინფორმაცია გავრცელდა სხვა-დასხვა გზით, გავაგენერირებთ მოკლე ტექსტური შეტყობინებები ბათუმის მაშტაბით, ჩვენი სამიზნე ჯგუფი არ იყო მხოლოდ სტუდენტები. სამწუხა-როდ შეინიშნებოდა მოსახლეობის ნაკლებობა. ვფიქრობთ, ცნიბიერების თვალსაზრისით, ძალიან მნიშვნელოვანი იყო ფესტივალი და ვაპირებთ მომავალ ნელსაც მსგავსი ღონისძიებები ტრადიციად ვაქციოთ“ — ამბ-ობს ქალბათონი ჭითავან ჭოლაძე.

„ନୀଙ୍ଗେବୁଦ୍ଧି ଫେସ୍‌ଟିକାଲ୍ ମ୍ୟାଟୋରେଲ୍ଟା ଫାରଟର ନ୍ରେସ ସାମ୍ପୂଳ୍ୟବାସ ଅଳ୍ପେ
ଯେ ବେଳମିଳାନ୍ତରୁମ ଫାରାଦାର ଶୈଖିନ୍ଦିନ୍ଦିମ୍ ମିଳଟିକି ସାମ୍ପୂଳ୍ୟରେଲ୍ ରନ୍ଧାନୀ, ଡିଇସା,
ତେବେତ୍ତରୀ କର୍ବାଚୁଲି ଟ୍ରେ ମେମ୍ପାର୍କେବି ଏବଂ ଶେବାଦାମିଲାଦା, ଡାଇଗାପ୍ରୋଫିଲର୍ସ
ଲୋଟ୍ରେରାଟ୍ରୁରୁଲି ଗ୍ରେମ୍ପାର୍କ୍ୟାର୍ଡ୍. ରାଶାକ୍ୟାର୍କ୍ୟାର୍ଲିଇଂ, ମିଶାଵେଶ କ୍ରିଏଟିସ ଫ୍ଲେଟ୍ରୋଫା
ଲୋ ବେଲ୍ସ ଶ୍ରେଣ୍ଯମୁଦ୍ରା ତାନାମ୍ରେଦରନ୍ତରେ ଲୋଟ୍ରେରାଟ୍ରୁରୁଲି ପରିପ୍ରେସ୍‌ବିକ୍ଷିତ ଗାନ୍ଧି-
ତାର୍କେବାସ, ରାତ୍ରି ଗାନ୍ଧାତାଲ୍ୟବି ଫନ୍ଦିନ୍ଦି ଥିରଦାଶ୍ୟେ ମନ୍ଦିରକ୍ଷେତ୍ରଲୋକଙ୍କାର୍ଦ୍ଦ ବିଜ୍ଞାପନବାସ.
ଉନ୍ନତିରେଣ୍ଟିକିଲେ ଲେକ୍ଟ୍ରୋରି-ମାର୍କ୍ସିନ୍ଦାର୍ଲେବ୍ଲେବି ଏବଂ କ୍ଲେମ୍ପିରାର୍ଦ୍ଦ
ପ୍ରସ୍ତରେ ରାତରିଜୁଲିନ୍ଦି ଲୋନିଦିକ୍ଷିତାଶି. ମେ ଏବଂ ନେମରା ମେଗାପର୍କ୍ସବା ରାମଦ୍ରାବିନ୍ଦୀ
ନ୍ରାନ୍ତି ଶୈଖିନ୍ଦିନ୍ଦି ଏବଂ ପ୍ରେଫିନ୍ଡିରା ଗାର, ରାମି ମ୍ବାରାବ୍ରା ଶେବାଦାମିଲାଦା ମରମ୍ଭିତା“.

სტუდენტები იმედოვნებენ, რომ მსგავსი საინტერესო დღეები უნიკალური იქნებენ.

თამთა ნაგერვაპი, ინგლისური ფილოლოგიის მე-4 კურსის სტუდენტი

ბათუმის შოთა რუსთაველის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის
საუნივერსიტეტო სტომატოლოგიური
კლინიკა „ბსუ დენტ“-ი

ბათუმის შოთა რუს-
თაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტში ინო-
ვაციური ტექნიკით
აღჭურვილი საუნი-
ვერსიტეტო სტომა-
ტოლოგიური კლინიკა
„ბსუ დენტ-ი“ გაიხსნა.
კლინიკა მომავალი
სტომატოლოგების სამ-
სახურში დგას და იგი
ამავდროულად დაინ-
ტერესებულ კონტინ-
გენტსაც დაეხმარება.
რა არის საუნივერსიტე-
ტო კლინიკის მიზანი?
რა ტიპის მომსახურე-
ბას გაუწევენ დაინტე-
რესებულებს? რა მიზ-
ნებისა და ამოცანების
წინაშე დგას ახლად-
დაარსებული კლინიკა?
— ამ და სხვა მნიშვნე-
ლოვან საკითხებზე კლი-
ნიკის დირექტორი —
ბატონი ფრიდონ ჯაფა-
რიძე საუბრობს.

კლინიკისათვის გამოყოფილ ფართში 2015-2016 წლებში საცუდ-ვლიანად გარემონტდა, მოწყობა და თანამედროვე აპარატურით და ავეჯით აღიჭურვა ორთოპე-დიული, თერაპიული, ქირურგიული სტომატოლოგიის, სადეკონტამინა-ციონ რადიოზიოგრაფიის კაბინე-ტები. საფანტომო სწავლებისათვის ორთოპედიისა და ოდონტოლოგიის კაბინეტები, სადაც სტუდენტებს პორტატული სტომატოლოგიური დანადგარების გამოყენებით საშუა-ლება ეძლევათ გამომიმუშავონ და დახვეწონ მანუალური უნარ-ჩვე-

ვები ფანტომებზე, მულაჟებსა და ამოღებულ კბილებზე.

განსაკუთრებით მინდა გამოყოფილი სადეკონტამინაციო (სასტერილიზაციო) კაბინეტი, რომელიც აღჭურვილია ინსტრუმენტების ულტრაძეგითი სარეაზი მანქანის მონაცემთა ელექტრონული ბაზა საშუალებას მოგვცემს მოვახდინოთ კლინიკური შემთხვევების მოდელირება და გამოყიდვის სასწავლო პროცესში.

რადიოვიზიონგრაფიის თანამდებობას და მის მნიშვნელობას.
რადიოვიზიონგრაფიის კაბინეტი აღჭურვილია რენტგენის აპარატთა (იტალია) და რადიოვიზიონგრაფით (საფრანგეთი). რომელთა საშუალებითაც მოხდა რენტგენის ციფრული გამოსახულების მიღება, რაც ამცირებს რენტგენის სხივების უარყოფით ზემოქმედებას ორგანიზმზე და აადვილებს მიღებული მონაცემების დამუშავებასა და შენახვას.

თოთოეულ სტომატოლოგიურ დანადგარზე დამონტაჟებულია „ორალ“ კამერა რომლის საჭუალებითაც ხდება პირის ღრუჟს ორგანოების ვიზუალიზაცია მონიტორზე, გაიოლებულია სტუდენტისა და პაციენტის მონანილებისა მკურნალობის გეგმის შედეგენა-ნარმართვასა და შიღებული შედეგების რეალურული ცენტრების მოწვევას, ახალი ტექნიკური მოწყობის დასარგვას, სამედიცინო ტურიზმში ჩართვას და სხვ.

მაღლობას ვუხდით უნივერსიტეტისა და ფაკულტეტის ხელმძღვანელობას, მათი აქტიური მხარდაჭერის გარეშე შეუძლებელი იქნებოდა ამ პროექტის განხორციელება.

შეფასებაში

„ბსუ დენტ“-ი სტომატოლოგიურ მომსახურებას გაუწევს ჩვენი უნივერსიტეტის თანამშრომლებს და სტუდენტებს, ასევე სხვა დაინტერესებულ კონტინგენტს. მკურნალობის პროცესში გამოცდილ ასასტენტებთან ერთად ასისტირების პროცესში ჩართული იქნებიან რეზიდენტები და მაღალი კურსების სტუდენტები.

კელინკური მზადება მომავალ სპეციალისტს ხელს შეუწყობს სწავლების შემდგომ საფეხურებზე სწორი არჩევანის მიღებასა და დაოსტატებაში.

ჩევნებს კლინიკაში რეგიონში
პირველად დაინტრობა მართვის
ელექტრონული სისტემა, რომლის
საშუალებითაც გაორმდება დოკუ-
მენტაციის წარმოება და ანალზი.
მონაცემთა ელექტრონული ბაზა
საშუალებას მოგვცემს მოვახდი-
ნოთ კლინიკური შემთხვევების მო-
დელირება და გამოვიყენოთ სასწა-
ვლო პროცესში.

„გეგმის შესაბამისად ვაუქაობთ“

გამოცემის „უნივერსიტეტის“ კითხ-
ვებს სარისხის უზრუნველყოფის სამსახუ-
რის ხელმძღვანელი, ბატონი ანზორ ბერიძე
პასუხისმგებელი.

— ბატონი ანზორ, რა არის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიზანი და ამოგანა?

— ხარისხის უზრუნველყოფის სამ-
სახურის მიზანი და ამიცანა სწავლების
დონის ამაღლება, შესაბამისი ღონისძიებების
გატარება, ამში იგულისხმება სხვა უნი-
ვერსიტეტებთან ურთიერთობა, გამოცდი-
ლების გაზიარება, ტრენინგების ჩატარება—
თითოეულ ჩვენს პროფესორ-მასწავლებელ-
თან, მეცნიერების შეფასება და შესაბამისი
ინსტრუმენტების დაწერება.

— კანონისა და დებულების გათვალისწინებით, რა ფუნქციები აკისრია თქვენს სამსახურს?

— ჩვენ გვაქვს რამდენიმე მირითადი
მიმართულება — ერთ-ერთია სტუდენტთა
თა ინტერესების გათვალისწინება. ვგვი-
ბულობთ სტუდენტები რამდენად არის
სასანავლო პროცესისა კამყაფულინი, შემდეგ
ვამჟამავრებთ ამ ინფორმაციას, გაგვაქვს
აკადემიურ საბჭოზე და შევიმუშავებთ რე-
კომენდაციებს, რომლის საფუძველზეც
სისტემაში გარკვეული ცვლილებები შეგ-
ვაქვს. მიმდინარე წელს ჩვენ დაგვემატება
სამეცნიერო მუშაობის შეფასება. ცვიქრონობ,
ამ მიმართულებით უნდა გავაძლიეროთ საქ-

— ბატონო ანზორ, რას გვეტავით ავტო-

რიზაცია—აკრედიტაციის ზოგადი მიზნებისადა
და ამოცანების შესახებ... საერთო პროგრა-
მული აკრედიტაცია როდისითვის იგეგმება
და რამდენი მოქმედი პროგრამა მიიღებს მო-
ნაწილეობას?

— აკრედიტაციას რაც შეეხება, ჩვენ 2017 წლის იანვარში უნდა წარვადგინოთ განაცხადი და სექტემბერში ახალი აკრედიტაციით და ავტორიზაციით უნდა დაკვედოთ სტუდენტებს. ამჟამად 92 პროგრამა გვაქვს. შესაბამისად ამ პროგრამებს წარვადგენთ იმ შემთხვევაში, თუ ყველა იმ პროცედურას გაივლის, რაც ჩვენ გვაქვს დადგენილი მართვისა ეს არ არს მარტივი პროცედურა, მაგრამ შესაძლებელია შეიქმნას ჯაფური რომელიც შეძლებს ბაზირისა და დამსაქმნებლის ინტერესების კვლევას. პროგრამის შემუშავების შემდეგ, ფაკულტეტის საბჭოს და ხარისხის სამსახურის დასკვნას გაიღონს, აკადემიური საბჭო დაამტკიცებს, რის შემდეგაც შეგვეძლება ახალი პროგრამების დამატება.

— უახლოეს მომავალში (როდის) რომელი პროგრამების აკრედიტება იგეგმება?

— ახალი პროგრამის აკრედიტებას
დღესდღეობით არ ვევებმავთ. ჩვენ წარვად-
გინეთ მასწავლებლის მომზადების პროგრა-
მა. რამდენიმე პროგრამაზე მუშაობა მიმდი-
ნარეობს, მათ შორის უურნალისტიკაზეც.
რაც ვფიქრობ, საინტერესო იქნება.

— კონკრეტულად, აკრედიტაციის ცენტრის მიერ ახალი სტანდარტები ხომ არ არის შემუშავებული და რამდენად არის ჩვენი უნივერსიტეტი მზად ამისთვის?

— ახალი სტანდარტები არსებობს და
ამ შემთხვევაში შევიდ სტანდარტზე საუ-
ბარი. მაგალითად, თუ გასულ ნლებში იყო
მხოლოდ ადამიანური, მატერიალური რე-
სურსები და პროგრამები მნიშვნელოვანი,
მიმდინარე აკრედიტაციისათვის სტანდარ-
ტები იზრდება, უფრო დეტალური ხდება.
საბოლოო ვარიანტი სტანდარტებისა დამ-
ტეკიცებული არ არის, თუმცა ის მიმართუ-
ლებები, რომელზეც გამახვილდება ყურა-
დება, ცნობილია და ამაზე უკეთ ვმუშაობთ.
აკრედიტაციისათვის უნივერსიტეტი მზა-
დაა. ბევრი რამ გაკეთდა, გასულ წელს
ინფრასტრუქტურა გაუმჯობესდა, ასევე
მიმდინარე წელს ბევრი სამუშაო ჩატარდა
მატერიალურ-ტექნიკური რესურსის გა-
საუმჯობესებლად, პროგრამებში შევიტა-
ნეთ ცვლილებები. ახლა კი ამას სჭირდება
დოკუმენტურად გაფორმება. ჩვენ გვაქვს
გაარიონო გეგმა და ამ გეგმის შესაბამისად
ვმუშაობთ.

— როგორ ფიქრობთ, რამდენად წარმატებით დავძლევთ ამ უმნიშვნელოვანეს ეტაპს?

— დარნმუნებული ვარ, რომ ამ უმნიშვნელოვანეს ეტაპს ჩვენი დიდი მეცადინეობის ძალის სხვევით, რა თქმა უნდა, წარმატებით დავდლევთ.

მანანა დევაძე,
მარიპა გამახბრისა,

ბსუ პელაგონთა მოსამზაღვებელი ერთნოიანი პროგრამის განხორციელებას იწყებს

„მე ჩემს მასწავლებლად ის ადამიანები მიმართია, რომლებმაც საგანი კი არ შემასწავლეს, არამედ შემაყვარეს, ჩემთვის მასწავლებლობა საგნის ცოდნა კი არ არის, არამედ ლეთით მონიჭებული უნარი, სხვას გადასცე ცოდნა და ისე შეაყვარო საგანი, რომ განცვიფრებულმა ითქმიროს, ეს რომ არ მცოდნოდა, რა მეტელებოდა, ამ ჩემს ცხოვრებას რა ფასი ექნებოდა. მასწავლებლობა უდიდესი საიდუმლოს გამხელას უნდა ჰგავდეს. მოძღვარი შეგირდისათვის მისანი უნდა იყოს, მისანი, რომელიც მას ბუნების საიდუმლოს ან დობს“

ნოდარ დუმბაძე (1974 წ.)

კეყნის მომავალი, სკოლის ბეჭ-ილ-ბალი მასწავლებელზეა დამოკიდებული. „კარგი სკოლა და მომზადებული მასწავლებელი ისევე საჭიროა, როგორც ჰპაერი“ — ჯერ კიდევ 1954 წელს წერდა ლუარსაბ ბოცვაძე სტატიაში „საუბარი სახალხო სკოლაზე“. მასწავლებლობა შემოქმედებითი პროფესიაა, რომელიც მუდმივ გონებრივ მუშაობას, უდიდეს სულიერ და სამუშაოების სიყვარულს და საქმის უსაზღვრო ერთგულებას მოითხოვს. მასწავლებელი საიმედო მომავალს ნიშნავს, ისე სავსესა და ყველაფრთხოების სახელის შემთავსებელი შემოდგრძობის თვე — ოქტომბერი. კველა პედაგოგიმა უნდა იცოდეს, რომ ტაძრისებუნები მიმავალ გზაზე მართლაც მუდამ სანთოლო-ვით უნდა ენთო და ინვოდე, რომ შენს აღზრდილებს თამამად შეეძლოთ გითხრან: „ვინც ვარ და რაც ვარ, — შენით შეეძლო და საგზლად შენი ამაგი დაბაქვს“ (ლ. კორძახია, 2004 წ.).

საბედნიეროდ ეს სულისკვეთება დღე-
მდე არ შემცირებულა და დღესაც საქარ-
თვე-ლომი მიმდინარე საგანმანათლებლო
რეფორმის ერთ-ერთი ყველაზე პრიორი-
ტეტული მიმართულება თანამდებოვე მო-
თხოვნების შესაბამისი მასწავლებლის მომ-
ზადება და უწყვეტი პროფესიული განვითა-
რებაა. „უმაღლესი განათლების შესახებ“ სა-
ქართველოს კანონში შეტანილი ცვლილებე-
ბის თანახმად, უხლოეს მომავალში ამოქმე-
დდება ბაკალავრიატისა და მასწავლებლის
მომზადების ინტეგრირებული საპაკალა-
ვრო-სამაგისტრო პროგრამები და დამოუ-
კიდებლად მოქმედი, შესაბამის სტანდარტ-
ზე დაყრდნობით შემუშავებული მასწავლე-
ბლის მომზადების ერთნოიანი საგანმანათ-
ლებლო პროგრამა. 2016-2017 სასწავლო
წლიდან საქართველოს 16 უმაღლესი საგან-
მანათლებლო დაწესებულება და მათ შორის
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი აცხადებს მიღებას „მასწა-
ვლებლის მომზადების საგანმანათლებლო

“როგორამაზე”, რომელიც წარმოადგენს და
მოუკიდებლად არსებულ 60-კრედიტიან სა-
განმანათლებლო პროგრამას. პროგრამის
მიზანია თანამედროვე მოთხოვნების შესა-
ბამისი კომპეტენციის მქონე მაღალკალა-
ფიციური, კონკურენტუნარიანი, ცვალებად
პროფესიულ გარემოსთან ადგილად ადაპ-
ტირებადი საბაზო და საშუალო სკოლის საგ-
ნის მასნავლებლის მომზადება და განათლე-
ბის სისტემაში არსებული კვალიფიციური
მასნავლებლების დეფიციტის აღმოფხვრა.
პროგრამის გავლის შედეგად ჯურსდამთა-
ვრებულები დაეუფლებიან მასნავლებლო-
ბისათვის აუცილებელ ცოდნას, პრაქტიკულ-
უნარ-ჩვევებს, ღირებულებებს, საგნის სწა-
ვლების დოდაქტიკას, რის შედეგადაც ისინი
შეძლებენ მოსწავლეებსათვის ეროვნულის,
სარწმუნოების და პოლიტიკური ნიშნით კუ-
თვნილების მიუხედავად, ხარისხიანი განათ-
ლების მიცემას.

କ୍ରମଗ୍ରାହାତ୍ୟ ଡାଇଏବ୍ୟୁ ଏରୋବ୍ସ୍‌ଯୁଣିଟ
ସାନ୍ତାଲପୁର ଗ୍ରେଗିମ୍ବୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠାଦାମିଳୀ ଡାରଗ୍ରୁ ଏକାର୍ଥୀ
ନାହିଁଲେ କାହାରେଲାଙ୍ଗରୀବୁ, ଆ ମର୍ତ୍ତାରେ ଗାତାନାହାର୍କୁ
ଦୂର୍ଜ୍ଞ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକରୀ ବାରିଲେଖିବୁ ଆ ଶ୍ରେଷ୍ଠାଦାମିଲୋ
ସାଲାମର୍କୁ କରନ୍ତୁଜ୍ଞେଶ୍‌ବୁଲ୍ଲା ଗନ୍ଧାତାଲ୍ଲେବୀ ଥିଲେନ୍
କେ ପିରିରୀ, ରନ୍ଧରେଲ୍ଲାଚୁ ସାଗନ୍ଧନ୍ଦରୀକୁ କୁରମ୍ଭେତ୍ରୀ-
ଫିର ଡାଇଅକ୍ଷୁର୍କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆଜ୍ଵିଶ ଶେଫାଲେଖିବୀରେ ଡାଇ
ଗାମର୍କୁପଦେବୀ ଏରୋବ୍ସ୍‌ଯୁଣିଟରୀର ମିହିର କର-
ଗା-ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟୁଲୀ ଗମର୍କୁପଦେଇଲେ କରଗରାମାହୀ ଶିନ୍ଦା-
ଶିଲୀରୁ ଉତ୍ତର୍ପଦୀରେ ମର୍ଦାପରିବର୍କାର୍ଯ୍ୟକୁ
ଏବା-ଲେବା ଆଗର୍ଯ୍ୟକୁ, ଶିଦା ସାନ୍ଧିନ୍ଦେହିରୀକୁଟେତ୍ରି
ଗାମର୍କୁପଦେବୀ ରାତର୍କେବାପୁ, ଶିଦା ଗାମର୍କୁପଦେବୀ ଫୁରା-
ମାତ୍ର ଓ ମିଳିମାରି ଅର୍ଦ୍ଦପୁରୁଷ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟବ୍ୟବେଳେ, ପୁର୍ବେଲ
କ୍ରମକୁର୍ରେତ୍ରୁଲୀ ଶେମତ୍ତେବ୍ୟାପୀ ଅଧିକର୍ଷ
କ୍ରମ-କ୍ରମ୍ଭେତ୍ରୁଲୀ ଉମାଲ୍ଲାଙ୍କୁ ସାବଧାନାତାଲ୍ଲେ
ଦୂର ଡାନ୍ତେଶ୍‌ବୁଲ୍ଲାଙ୍କୁ ଦେଖିବା କାହାରେତ୍ରୁଲୀ
ଶିଦା ଗାମର୍କୁପଦେବୀ ନେରିତି ଫୁରମିତ ରାତ୍ରାର୍ଦ୍ଦେ
ଦା. ଅଲ୍ଲିକାନ୍ତିର୍ବେଳୀ ଡାନ୍ତେଶ୍‌ବୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ,
ରନ୍ଧରେଲ୍ଲାଚୁ ଦାଶାଦୁର୍ବ୍ୟବ୍ୟବେଳେ, ତୁ ରାତ୍ରିମି ଶୁନ୍ଦାତ ଆ କର-
ଗରାମାହୀ ମର୍ଦାନିଲ୍ଲେବା, ରା ନାରମାନାଦଗନ୍ଧନୀ
ମାତ୍ର ମର୍ଦାନିଲ୍ଲେବା ସାଫ୍ୟୁମ୍ରେଲ୍ଲୁ, ରାଶ ନିଶ୍ଚାକ୍ଷୁ
ମାତ୍ରତ୍ଵିଲୀ ମାନ୍ଦାନିଲ୍ଲେବା କରନ୍ତୁଜ୍ଞେଶ୍‌ବୁଲ୍ଲୀ, ରନ୍ଧରେ
ଶେଫାଲୀ ସାକ୍ଷାତାର ତାଙ୍କୁ ଆ କରନ୍ତୁଜ୍ଞେଶ୍‌ବୁଲ୍ଲୀ ଡାଇ
ଅ. ଶେଫାଲେଖିବୀରେ କରିଲ୍ଲେବୁଲ୍ଲୀ କରନ୍ତୁଜ୍ଞେଶ୍‌ବୁଲ୍ଲୀ କରନ୍ତୁଜ୍ଞେଶ୍‌ବୁଲ୍ଲୀ

აღნიშნულ პროგრამაში ქვეყნის მასშტაბით გველაზე წარმატებულ 1000-მდე აპლიკაციას სახელმწიფო სრულად დაფინანსებს როგორც სახელმწიფო, ასევე კერძო უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში. მსურველების რაოდენობაზე იქნება დამატებითი კიდებული, რამდენად მოხდება სახელმწიფოს მიერ გამოყოფილი თანხის ათვისება, გარდა, ამისა უნივერსიტეტებს სპულება ექნებათ, ადგელების არებობის შემთხვევაში, სწავლის მსურველების მიიღონ თვითმდებარების განვითარებითაც. ასეთ შემთხვევებში, სხვადასხვა საგნის მასწავლებლობის მსურველს სხვადასხვა თანხის გადახდა მოუწევს, რაც გამომდინარეობს იქდან, რომ სხვადასხვა საგნის მასწავლებლის მომზადება, სხვადასხვა თანხა ჯდება. აյ სუბარია თანხაზე რომელსაც სახელმწიფო გადაიხდის. თუმცა, შესაძლებელია, რომელიმე კერძო უნივერსიტეტს სწავლის განსხვავებული საფარი ჰქონდეს. მსურველებს გამოცდის ჩაპარების საშუალება აქვთ ერთდროულად რამდენიმე უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში, თუმცა ბუნებრივია, სახელმწიფო დაფინანსებით სწავლის გაგრძელებას ისინი შეძლებენ მხოლოდ ერთ უნივერსიტეტში.

თრებით რეგიონებში. როგორც ვხდედავთ ამ პროგრამის შექმნის აუცილებლობა თანა-მედროვე ცხოვრებისეული მოთხოვნებით არის განპირობებული. ახალი ტიპის მასწა-ვლებლის მომზადებას მოთხოვთ „ზოგადი განათლების შესხვა“ საქართველოს კანო-ნიც, რომლის მიხედვითაც საფრანგეთი საფრანგეთი საფრანგეთი პოლიტიკის ძირითადი მიზნებია: ა) მოსწა-ვლის ეროვნული და ზოგადსაკაცობრივი ღირებულებების მქონე, თავისუფალ პი-როვნებად ჩამოყალიბებისა-თვის საჭირო პირობების შექმნა; ბ) მოსწავლის გონიერო-ვი და ფიზიკური უნარ-ჩვევების განვითარება, აუცილებელი ცოდნით უზრუნველყოფა, ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრება, ლიბერალურ-დემოკრატიულ ღირებულე-ბებზე დამყარებული სამოქალაქო ცნო-ბიერების ჩამოყალიბება, მოსწავლის მიერ კულტურულ ფასეულობათა პატივისცემა, ოჯახის, საზოგადოების, სახელმწიფოსა და გარემოს ნინაშე უფლება-მოვალეობების გაცნობიერებაში ხელის შეწყობა (თავი 1, მუ-ხლი 3, პუნქტი 1). 2009 წლამდე საბაზო და საშუალო სკოლის მასწავლებლის კვალიფი-კაციის მისაღებად საჭირო იყო განათლების მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მოპოვება. თუმცა მხოლოდ სამაგისტრო საგანმა-ნათლებლო პროგრამა ვერ აკმაყოფილებდა საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის სკოლების მოთხოვნას საბაზო და საშუალო საფეხურის საგნის მასწავლებელზე. მასწა-ვლებლითა ნაკლებობა განსაკუთრებით შესამჩნევია საქართველოს მაღალმთიან

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, რეგიონის საჭიროებებიდან გამომდინარე, მიმდინარე წელს მასწავლებლის მიზანდების საგანმანათლებლო პროგრამაზე მიღებას აცხადებს 14 მიმართულებით. ესრინია: ქართული ენისა და ლიტერატურა, მათემატიკა, უცხოურ ენები (ინგლისური, გერმანული, ფრანგული და რუსული), ფიზიკა, ქიმია, ბიოლოგია, გეოგრაფია, ისტორია, სამოქალაქო განათლება, ფიზიკური აღზრდა და სპორტი, სახვითი და არქიტექტონიკის მიმართულებით.

ლელა თავდგირიძე
ბსუ-ს განათლების ფაკულტეტის
პროფესორი,
მასნავლებლის მომზადების
საგანმანათლებლო
პროცესის ხელმძღვანელი

სტუდენტი და მოწვევები

სტუდენტობა ახალგაზრდობის და ზოგადად, ყველა ადამიანისათვის, ვისაც ეს გზა გაუვლია, ცხოვრების ულამაზესი პერიოდია. თუმცა, ამ პერიოდს განვითარებად თუ განვითარებულ ქვეყნებში, თან ახლავს უამრავი სიძნელე და თავსატეხი. პრობლემები მძაფრდება, თუ შენი ქვეყანა, მისი ეკონომიკა განვითარების პროცესშია და სოციალური პირობები არადამაკმაყოფილებელია. უმუშევრობა ან ოჯახის მცირე შემოსავალი, სოფლისა თუ ქალაქის მოსახლეობას თანაბრად აწუხებს. შექმნილი მდგომარეობა კი ახალგაზრდობაზე, მათ მომავალზე, გონიეროვანი ფორმირებაზე ღრმა კვალს ტოვებს. სწორედ ფინანსურ მდგომარეობას უკავშირდება სწავლისა თუ ბინის გადასახადი, ყოველდღიური ელემენტარული გამოკვებისათვის საჭირო საშუალება, მგზავრობის ხარჯები, სამოსისა თუ სასწავლო ნივთების, სახელმძღვანელოებისა თუ მხატვრული ლიტერატურის შესაძენი რესურსი, თუნდაც თავი რომ დავანებოთ მეგობრებთან ერთად განსაკუთრებული დღეების აღსანიშნავ საღამოებს თუ უბრალოდ, გართობას. უკვე 19-20 წლის ასაკიდან, როცა ოჯახური და სტუდენტური რეალობა თანხვდება, იძულებული ხდები, მოძებნო რაიმე სახის, ფიზიკურ თუ გონიეროვანი შრომაზე დაფუძნებული სამუშაო, შეუთავსო სწავლა და მუშაობა ერთმანეთს, რათა ოჯახს ტვირთად არ დააწვე და სულ მცირე „ჯიბის ფული“ მაინც გქონდეს.

ଅ ନେଇବା କିମ୍ବା କିମ୍ବାର ମାଫଲିକବା ଗାଢାଵୁ-
ଶାଫ୍ର ହିଏନି ଉନ୍ନିଗ୍ରେରୀତିଭ୍ରତୀସା ତୁ
ପ୍ରାଚୀଲିତୀତିସା, ଦେଖାର୍ଥାମେନ୍ତିସ କେଲ-
ମଦଳବାନ୍ଧାଳୀବା, ତିତରୀପ୍ରାଚୀ
ଶାଫ୍ର-ମାସନାଵଳ୍ଲେବ୍ରେଲ୍ସ, ଯିବା ତାମ୍ବନୋବିତା ଦା
କେଲମଦଳବାନ୍ଧାଳୀବିତ ଜ୍ଞାମରାଜୀ ଶ୍ରଦ୍ଧିକରିବା
ନିଷ୍ଠନ୍ତିବା ତୁ ସମ୍ପର୍କିତାଲ୍ଲୁରି କ୍ରମଗ୍ରାମା କୋର-
ପିଏଲିଲ୍ୟାବା, ତୁମ୍ଭା ମେଗାଗ୍ରୀ କ୍ରମରୀତିବା କାର-
ଗ୍ରେଲିଲ୍ୟାବା ମେଲିଲିଲ୍ୟା ଏରେତୁଲିତା କେତେବେଳିରା.

ზემოთ ჩამოთვლილ სტუდენტურ პრო-
ბლემებს ემატება კიდევ ერთი — სტუდენ-
ტთა ტრანსპორტირების, მგზავრობის პრო-
ბლემა.

ჩევენ შეგვხდით და ვესაუბრეთ ბევრ სტუდენტს, მოვასმინეთ მგზავრობასთან დაკავშირებული მათი პრობლემები, ზოგიერთმა მათგანმა საკუთარი თავის დასახელებისაგან თავი შეიკავა. გთავაზობთ ჩვენს მოსახრებებს, უფრო სწორედ იმ პრობლემათა მოგვარების გზებს, რომლის მოწესრიგებაც, ჩვენი აზრით, უმტკიცნეულოდ შეიძლება:

● რუსთაველის ქუ-
ჩაზე საზოგადოებრივი
ტრანსპორტის ხაკლე-
ბობა. აյ გამავალი
ტრანპორტით ქალაქის
მხოლოდ მცირე ნაწილ-
თან, გარევეულ უბნე-
ბზე შესაძლებელი გა-
დაადგილება. არ დადის
ტრანსპორტი ე.წ. ჭო-
ბის დასახლების ძირი-
თადი ნაწილითან;

- შეუძლებელია მგ-ზავრობა ხელვაჩაურის ცენტრალური ნაწილიდან ან კიდევ, ხელვაჩაური-ბათუმის ცენტრალური გზატკეცილიდან (ბათუმი-ახალციხეს გზატკეცილი), საიდანაც არც ერთი ავტობუსი ან მიკროავტობუსი არ მოემართება რუსთავილის მხარეს;

- ଶେଷ୍ୟାଳ୍ୟେବ୍ଦେଲ୍ଲା ମଧ୍ୟାବରନକା ଉନ୍ନିବ୍ୟାରଣ୍ସି-
ତ୍ରୈତ୍ରୀମିଲ୍ଲେ ପିରିଦାପିରି ବାଢିତ ସାରଭ୍ୟୀ-କ୍ଵାରିଗା-
ଟି-ଗୋନିନ୍-ଅବ୍ସାଲ୍ସନ୍ତ୍ୟଲ୍ଲିସ ମେରିଫାନ୍ ଥାଏଟୁ-
ମି-ସାରଭ୍ୟୀ. ସତ୍ୟାଧ୍ୟେନ୍ତ୍ରେବୀ ଦ୍ୟୁମ୍ଭେବ୍ୟଲ୍ଲିସ ଆରିନ୍ଦି
ଅନ ତ୍ରିକାନ୍ଦିଶପରିତ୍ରୀ ଗମମିଓପାଲନ୍, ଅନ କ୍ଵିଦେଵି;
ଫୁର୍କାଶାଖାମ୍ବିନ୍ କୁରିଫାନ୍ ଉନ୍ନିବ୍ୟାରଣ୍ସିତ୍ରୈତ୍ରୀମିଲ୍ଲେ
ଜୀବିତ ଗାଢାଏଅପିଲିଙ୍ଗନ୍ତ୍ରେ;

- ტრანპორტირება გაძნელებულია ასე-ვე მწვანე კონცხზე მცხოვრები სტუდენტებისათვის.

ჩაითვალისწინებით ადგილებიდან არ დადის პირდაპირი მიმართულებით ტრანსორტი

ქალაქის გარეუბნებიდან
 თუ სოფლებიდან მოგავალი
 სტუდენტები ხშირად
 ლეპციგაზე აგვისანებინ,
 უარეს შეათხვევაში
 აირველი ლეპციის
 სრულიად გაცდენა
 ან კიდევ, ლეპციაზე
 მისულს უკან სახლში
 დარჩრდება უციოთ, რაღაც
 კოკისა დარღული ცივიებით
 შეძინილი ნიაღვრებისა
 თუ ცყალდიღობების
 „გადალახვა“ არც თუ
 იმილია, მაუკლეებელია
 თავიდან ცეხებგამდე
 სცელება იაზორნეო, ცოდნა
 შეიძინო ან წარმოადგინო
 გვერდი (პოდენა)

ლიად გაცდება ან კიდევ უკანონო მისულს უკან სახლში დაბრუნებული რადგან კოკის პირული წვიმებით შექმნილი ნიაღვრებისა თუ წყალდიდობების „გადალახვა“ არც თუ იოლია, შეუძლებელია თავიდან ფეხებამდე სველმა იაზროვნობ ცოდნა შეიძინონ ან ნარმოადგინონ შენი ცოდ-

თავად, ამ წერილის ავტორი, ქალაქ
გარეთ ვცხოვრობ. ყოველ დილით ფეხით
გავდივარ მანძილს ჭავჭავაძის ქუჩიდან მე
ლიქიშვილის გავლით უნივერსიტეტამდე
რასაც, სულ ცოტა, 15 წუთს ვანდომებ. და-
მეთანხმებით, საკმაოდ დამღლელი „უფასო
ფიტნესია“ დილისთვის. პირველ ლექციაზე

କୁର୍ରାଙ୍ଗ ପାଇଁ କୁର୍ରାଙ୍ଗ ହେଲା
ସିରବିଲିଟ୍ ମିନ୍ହେସ ଅଥ ମନ୍ଦିଳିଲୋ ଡାତ୍ତାର୍ବାଦ
ବ୍ୟକ୍ତିମିଳିବା ଏବଂ ତାମଲିଲୋ ଧରିବା ଯାକୁବାଦ
କୁର୍ରାଙ୍ଗ ପାଇଁ କୁର୍ରାଙ୍ଗ ହେଲା
ମିଠେଦେବା ଲ୍ଲେବିଶିଯରିବିଲ୍ ମନ୍ଦିଳିବା
ରାଜାଙ୍କ ପାଇଁ କୁର୍ରାଙ୍ଗ ହେଲା

ტეტში, იქნებ, ცოტა ადრე გამოვიდე სახლი
დან. ეს შეუძლებელია, რადგან, მაშინ უთე
ნია უნდა გამოვიდე სახლიდან და ილბლი
იმედად ველოდო გარეჩებაზე სამარშუტ
ტაქსის, ისიც ან ჩამოივლის ან არა.

სტუდენტი — კარლო ბალათურია, ეკოლოგიის სპეციალისტის III კურსი. საბუნებრივი მეცნიერებათა და ჯანდაცვის ფაკულტეტი): „ჯავახისმეორის ქუჩის ბოლოს ვმუშაობ და დილით აქედან, სამსახურიდან მიხდება უნივერსიტეტში მოსვლის № 11 ავტობუსით. ვისაც ერთხელ მაინც უმგზავრია ამ ტრანსპორტით, დამეთანხმება, თუ რა გრძელი მარშრუტის დაფარვა გვიხდება, ამავე დროს, ავტობუსი სშირავი იგვიანებს და მასთან ერთად (რაც არ უნდა უსიამოვნო იყოს ჩემთვის და ჩემი ლექტორებსათვის), სშირად შეც ვიგვიანებ ლექციაზე. არადა, ამ მარშრუტით ძალიან ბეჭდი სტუდენტი და ბათუმის საზოგადოებრივი ნაწილი სარგებლობს. კარგი იქნება, თუ მანძრული შეიცვლება, ან კიდევ, დამატებითი ტრანსპორტი დაინიშნება ჭაბიათვისას სახლის მიმართ.

დასულებითაცა. — მიხეილ ბერიძე უნივერსიტეტში საერთო საცხოვრებლიდან დადის. მოგვეხსენებათ, აյ სწავლა ორ ცვლაში მიმდინარეობს. იგი ამბობს, რომ ტრაქის პორტტერბასთან დაკავშირებით საერთო საცხოვრებელში მცხოვრებ სტუდენტები პრობლემები არ ექვებათ. მიკროოფტონულსა რომელიც სტუდენტებს ემსახურება, ორივე ცვლაში უზრუნველყოფს სტუდენტების გა-

დაადგილებას.
სტუდენტი — თამთა ართმელაძე: „მჭაობის დასახლებიდან დავდივარა, ირგვლივ ახლომდებარე ქუჩებიდან უნივერსიტეტი მიმართულებით ტრანსპორტი არ დადის იძულებული ვარ ფეხით მივიდე, რასაც ნახე-

ვარ საათს ვანდომებ. ამას ემატება დატბორილი ქუჩები. ხშირად, შეუძლებელი ხდება ამ დაბრკოლების გადაღახვა, ამიტომ, უამინდობისას ხშირად ლექციის გაცდენა მიხდება”.

სტუდენტი — სოფო მეუავანაძე: „მე
მაჭავარიანის ქუჩაზე ვცხოვრობ, ქ. ბათუ-
მის ახალშემოერთებულ ტერიტორიაზე (მე-
ჯინის სტულის დასახლება). აქედან მხოლოდ
ერთი სამარშრუტი ტაქსი (№30) დადის და
ისიც ჭავჭავაძის გავლით. იძულებული ვარ,
ან ჭავჭავაძის ქუჩიდან უნივერსიტეტში
ფეხით მივიდე ან კიდევ, ერთ კილომეტრამ-
დე მანძილი ფეხით გავიარო და №10 ავტო-
ბუსის მარშრუტით ვისარგებლო. შესაძლე-
ბელია, გამოვიყენო ორი სხვადასხვა მარშ-
რუტი, მაგრამ სტუდენტის საფულეოსთვის ეს
ყოველფლიური „დიდი ხარჯია“.

ჩვენი გამოკითხვას მონიშნობს, რომ
ტრანსპორტით სტუდენტების გადასადგი-
ლება, მართლაც სერიოზული პრობლემაა.
ვთხოვთ, ქალაქ ბათუმის მერიას, უნივერ-
სიტეტის ხელმძღვანელობას, სტუდენტურ
თვითმმართველობას, გათვალისწინონ
ჩვენი პრობლემები და მხარი დაგვიჭირონ
აღნიშვნული სტუდენტური პრობლემის მო-
გვარებაში, რათა მეტი მონდომებითა და
მოტივაციით ვაკეთოთ ჩვენი საქმე, მივი-
ღოთ სრულფასოვანი განათლება, ვიყოთ
კონკურენტუნარიანები და საკუთარი პრო-
ფესიონითა და პატიოსანი შრომით დავიმკვი-
დროთ თავი საზოგადოებაში, გავხდეთ მისი
სრულფასოვანი წერილები.

მარიანა გერიძე
ეკოლოგიის სპეციალობის III კურსის
სტუდენტი
საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა და
ჯანდაცვის ფაკულტეტი

2016 წელს შესრულდა შოთა რუსთაველის 850 წლისთავის იუბილე. ამასთან დაკავშირებით პათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა ნიკო ბერძენიშვილის ინსტიტუტთან ერთად შეიმუშავა საიუბილეო ღონისძიებათა გეგმა, რომლის დიდი ნაწილი უკვე საქმედ აქცია.

უნივერსიტეტის პუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ქართული ფილოლოგიის დეპარტამენტის (მაა ბარიძე, რამზა ხალვაძე) ხელშეწყობით 2016 წლის 17 ივნისის მოხდა ამ სასანავლებლის კურსდამთავრებულის არჩილ ხალვაძის მიერ რუსულ ენაზე თარგმნილი „ვეფხისტყაოსნი“ ნარდეგნა-განხილვა. ჰუბანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის (დეკანი მარინა გოირგაძე) მიერ ორგანიზებული იქნა „ვეფხისტყაოსნის“ საჯაროდ კითხვის დღე, კალიგრაფიის კონკურსი და სტუდენტთა ნახატების გამოფენა (2016 წლის 17 ივნისი). ამავე წლის 20 ოქტომბერი ჩატარდა რუსთველის იუბილი-სამი მიძღვნილი შრს უნივერსიტეტის იუკო ბერძენიშვილის ინსტიტუტის მიერ ორგანიზებული (ბიჭიკო დიასამიძე, შოთა ზოიძე) პროფესორ-მასანავლებელთა სამეცნიერო კონფერენცია.

კონფერენციაში უნივერსიტეტის პროფესორ-მასანავლებელთა, მეცნიერ-მკვდევართა და სტუდენტი ახალგაზრდობის დიდი ინტერესი გამოიწვია. გაიმართა საინტერესო დებატები რუსთველოლოგიის ზოგიერთ კარდინალურ საკითხზე, ამსთან გამოითქვა ახალი, აკადემიურ როგორია ლურული შეხედულებანი აღნიშნული პრობლემისა და მასთან დროში ახლო მდგრმი ეპოქისათვის დამახასიათებელი ისტორიული მოვლენების ირგვლივ.

პროფესორ-ემერიტუსმა ბიჭიკო დიასამიძემ (დოქტორანტ ზურაბ ნაგერვაძესთან ერთად) ნარმოადგინა მოხსენება: „საქართველოს სოციალ-ეკონომიკური და პოლიტიკური განვითარების ტენდენციების რუსთველის ეპოქაში“, რომელიც დამსრუ საზოგადოებრივ მდგრება ინტერესით მოისმინა. ასევე დამსწრე საზოგადოების ფართო დანოტერესება გამოიწვია ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის, პროფესორ შოთა ზოიძის გამოვლენამ - „ირაკლი აბაშიძის „რუსთაველის ნაკადევზე“ და პალესტინური ციკლის ლექსი“, რომელშიც მოხსენებლის მიერ გამოთქმული ზოგიერთი დებულების ახლებურად გააზრების მცდელობამ სადებატო განხყობილება გააღვივა. განსაკუთრებით ეს შეეხება მიმსხვერებლის იმ მანიშნაური თვალსაზრისი, როდესაც ის ამბობს: „რუსთაველი უმღერის“, „პოეტი უმღერის“ და სხვა.

საინტერესო იყო აგრეთვე პროფესორ რამზა ხალვაძის (დოქტორანტ დიასა ზოიძის თანავატორობით) ნარმოდგენილი ნაშრომი - „გავლენის შიშის თეორია და „ვეფხისტყაოსანი“. მოხსენებლის მიერ საკითხის სიღრმისული ცოდნის მიზნებულმა დებულებებში თავასებურ ასოციაციის გამოიწვია მხატვრობაში სური-რეალიზმის ერთ-ერთი უდიდესი ნარმომადგენლის ტუ ვის შემოქმედებასთან... მანვე ისაუბრა და დამსწრე საზოგადოებას კიდევ ერთხელ მოკლედ ნარუდენია ჩვენ მიერ ზემოთ მოხსენებული „ვეფხისტყაოსნის“ რუსული თარგმანი.

კონფერენციაზე დიდი სიხალის შემოიტანა მისთვის დამახასიათებელი შემართებითა და ენანციურინგინით ნარმოდგენილმა სანატერესო მოხსენებაში - „ვეფხისტყაოსანი“ მითოლოგიური კრიტიკის თვალსაზრივით“, რომელშიც მოხსენებელმა შეძლო და კიდევ ერთხელ თვალინინ გადაგვიშალა რუსთველის უკადაგ ქმილებისა და ფერთა გამაზრ, თუ სხვა ატრიბუტებში დაფიქსირებული მითოლოგიური შინაარსი. ანალიგიური განხყობილება შექმნა პროფესორ ელია ფუტკარის მოხსენებაში - „ლექსიკურ დიალექტიზმები „ვეფხისტყაოსანიმ“, რომელშიც მან ნარმოაზნ „ვეფხისტყაოსანიმ“ გამოყენებული ზემო აჭარულ დაილექტში დღემდე შემორჩინებული ლექსიკური ერთხულების სიმრავლე და აღნიშნა მათში რუსთველის მიერ დაიღინდებული ულრმესი შინაარსორივი პლასტები. გამოთქვევით თავისი მოსაზრებანი ამის შესაძლო მიზეზთა შესახებ.

ინტერესით იქნა მოსმენილი აგრეთვე

რუსთაველი - 850

ნიკო ბერძენიშვილის უფროსი მეცნიერ თანამშრომლის, ფილოლოგიის დოქტორ ნაიო მიქელაძის მოხსენება - „სახარებისეული მოტივები „ვეფხისტყაოსანში“. ამით კონფერენციის მოხსენებათა ნუსხა მომინურა.

კონფერენციაზე სიტყვაზე დამოვიდა და მის მუშაობას მაღალ შეფასება მისცა ფილოსოფიის მეცნიერებათა დოქტორობა, პროფესორმა მიხეილ მასარაძემ, რომელმაც თავის გამოსვლაში აღნიშნა, რომ ნიუ-იორკში ახლასან გამოცემულ ინგლისურის ურთეშე გამოიწვია ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის, პროფესორ შოთა ზოიძის გამოვლენამ - „ირაკლი აბაშიძის „რუსთაველის ნაკადევზე“ და პალესტინური ციკლის ლექსი“, რომელშიც მოხსენებლის მიერ გამოთქმული ზოგიერთი დებულების ახლებურად გააზრების მცდელობამ სადებატო განხყობილება გააღვივა. განსაკუთრებით ეს შეეხება მიმსხვერებლის იმ მანიშნაური თვალსაზრისი, როდესაც ის ამბობს: „რუსთაველი უმღერის“, „პოეტი უმღერის“ და სხვა.

საინტერესო იყო აგრეთვე პროფესორ რამზა ხალვაძის (დოქტორანტ დიასა ზოიძის თანავატორობით) ნარმოდგენილი ნაშრომი - „გავლენის შიშის თეორია და „ვეფხისტყაოსანი“. მოხსენებლის მიერ საკითხის სიღრმისული ცოდნის მიზნებულმა დებულებებში თავასებურ ასოციაციის გამოიწვია მხატვრობაში სური-რეალიზმის ერთ-ერთი უდიდესი ნარმომადგენლის ტუ ვის შემოქმედებასთან... მანვე ისაუბრა და დამსწრე საზოგადოებას კიდევ ერთხელ მოკლედ ნარუდენია ჩვენ მიერ ზემოთ მოხსენებული „ვეფხისტყაოსნის“ რუსული თარგმანი.

კონფერენციაზე დიდი სიხალის შემოიტანა მისთვის დამახასიათებელი შემართებითა და ენანციურინგინით ნარმოდგენილმა სანატერესო მოხსენებაში - „ვეფხისტყაოსანი“ მითოლოგიური კრიტიკის თვალსაზრივით“, რომელშიც მოხსენებელმა შეძლო და კიდევ ერთხელ თვალინინ გადაგვიშალა რუსთველის უკადაგ ქმილებისა და ფერთა გამაზრ, თუ სხვა ატრიბუტებში დაფიქსირებული მითოლოგიური შინაარსი. ანალიგიური განხყობილება შექმნა პროფესორ ელია ფუტკარის მოხსენებაში - „ლექსიკურ დიალექტიზმები „ვეფხისტყაოსანიმ“, რომელშიც მან ნარმოაზნ „ვეფხისტყაოსანიმ“ გამოყენებული ზემო აჭარულ დაილექტში დღემდე შემორჩინებული ლექსიკური ერთხულების სიმრავლე და აღნიშნა მათში რუსთველის მიერ დაიღინდებული ულრმესი შინაარსორივი პლასტები. გამოთქვევით თავისი მოსაზრებანი ამის შესაძლო მიზეზთა შესახებ.

კუთლუ-არსლანის ჯაყელთა ფეოდალური სახლისადმი კუთხნილების შესახებ, ჩვენთვის კარგად ცნობილ კორიდორის სახარების უძველესი ხელნაწერის სიგელის საფუძველზე (აერძოდ, აღნიშნული ხელნაწერის სახელი გაეთებული ნარნერა კორდეტის სახელი დარბაზში. ამასთან აღინიშნა, რომ საქართველოს ცენტრალურ თუ ადგილობრივი ავტონომიურ ხელისუფლებას უურადლების მიღმა არ უნდა დარჩეთ ასეთი მისმენელოვანი საიუბილეო თარიღები.

დაბადადა აზრი, რომ სასურველია კონფერენციაზე ნარმოდგენილი მისენებები, უახლოეს პერიოდში, გამოქვენდების შესახებ.

კონფერენციის მუშაობა ბათუმის შრს უნივერსიტეტის პრორექტორმა, პროფესორმა ნათა ნეკლაშილმა, რომელმაც კიდევ ერთხელ გაუსვა ხაზ მსგავსი ღონისძიებების უდიდეს მნიშვნელობას არა მარტო უნივერსიტეტის, არამედ საერთო ქართული იდეის სამსახურად და საქართველოს კულტურულ ცხოვრებაში, მის აღმზრდელობაში ასპექტებს და ბოლოს ნამოაყენა მეტად საინტერესო ვერსია რუსთველის ურთეშე გამოიწვია და იდევრუ წყაროები“.

კონფერენციაზე გამოითქვა აზრი და სამომავლოდ სურვილი, რომ ასეთი მაღა-

ლიდეური დატვირთვის ღონისძიებები კარგი იქნება თუ ჩატარდება შრს უნივერსიტეტის პროფესორ-მასახელებლთა და სტუდენტების ბათუმი მიძღვნილ მიმდინარებით უნივერსიტეტის სახელი დარბაზში. ამასთან აღინიშნა, რომ საქართველოს ცენტრალურ თუ ადგილობრივი ავტონომიურ ხელისუფლებას მიღმა არ უნდა დარჩეთ ასეთი მისმენელოვანი საიუბილეო თარიღები.

დაბადადა აზრი, რომ სასურველია კონფერენციაზე ნარმოდგენილი მისენებები, უახლოეს პერიოდში, გამოქვენდების შესახებ.

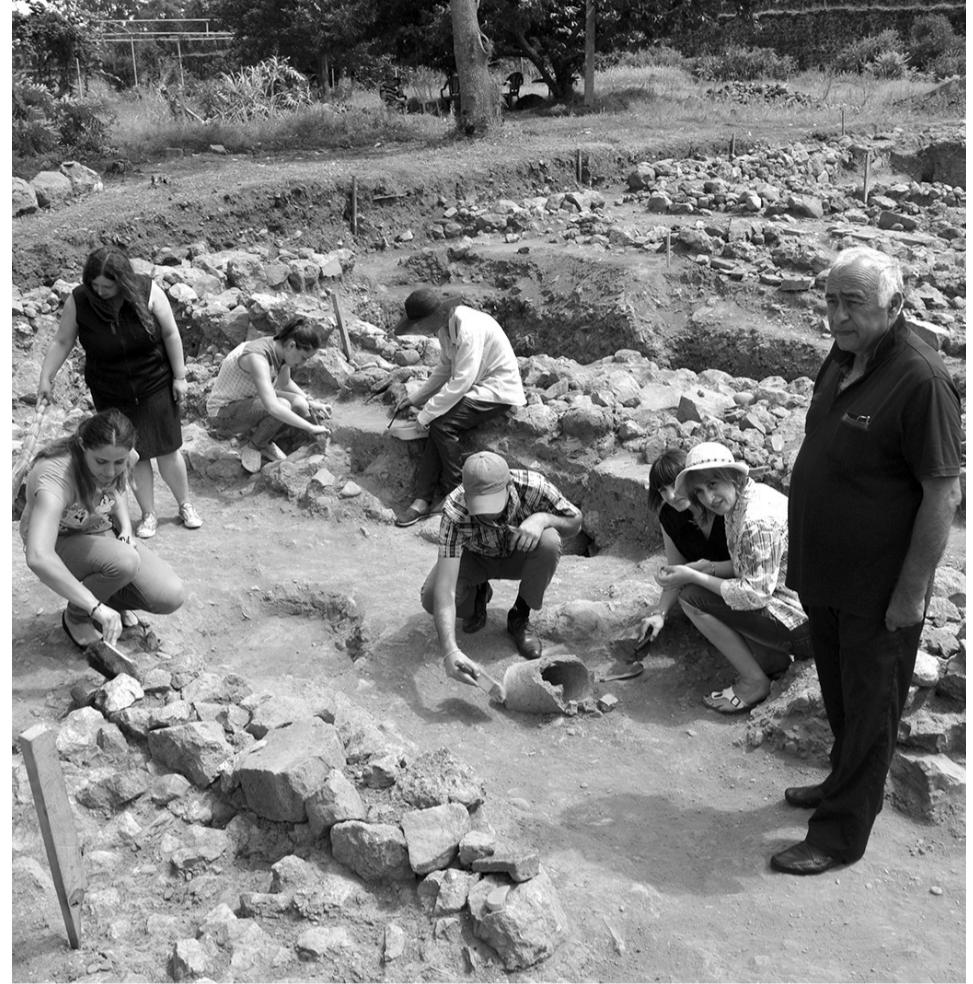
შრს უნივერსიტეტის ნ. ბერძენიშვილის ინსტიტუტის სატორისისა და არქეოლოგიის განყოფლების მთავარი მეცნიერი, თანამშრომელი, ისტორიის დოქტორი, პროფესორი უნივერსიტეტის მთავრობის თავმჯდომარის მეულე - სამომავლოდ სურვილი, რომ ასეთი მაღალი და დაუგალას კონფერენციაზე მნიშვნელობა არ გამოიწვია.

კონფერენციის მუშაობა ესწრებოდა ქალაქ ბათუმის მეცნიერებაში, არამედ საერთო ქართული იდეის სამსახურად და საქართველოს კულტურულ ცხოვრებაში, მის აღმზრდელობის თავმჯდომარის მეცნიერებაში ასპექტებს და ბოლოს ნამოაყენა მეტად საინტერესო ვერსია რუსთველის ურთეშე გამოიწვია და იდევრუ წყაროები“.

2016 წლის არქეოლოგური ექსპედიცია გონიო-აფსაროსის ციხეში და მისი შედეგები

2016 წლის ექსპედიცია გონიოს ციხეზე მნიშვნელოვანი და საინტერესო აღმოჩენებით აღინიშნა. წლევანდელი წელი გამორჩეული იყო ხალხმრავლობითაც. არქეოლოგიურ სამუშაოებში მონაწილეობდნენ როგორც ადგილობრივი (ხელ. შ. მამულაძე) ისე ვარშავის (ხელ. რადოსლავ კარასიევიჩ-სტჩიპონორსკი) და ფერარას (ხელ. ლივიო ზერბინი) უნივერსიტეტების სპეციალისტები. საველე პრაქტიკა გაიარეს ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიის სპეციალობის II კურსის სტუდენტებმა. ექსპედიციის მუშაობაში ჩართული იყვნენ ჩვენი რეგიონის და თელავის მუნიციპალიტეტის სხვადასხვა სკოლის მოსწავლეებიც (ტაბ. I-II). ამგა-რად, არქეოლოგიურმა გათხრებმა, საველე სამუშაოებთან ერთად საგამანათლებლო ფუნქციაც შეიძინა. სტუდენტებმა და სკოლის მოსწავლეებმა, ისნავლეს ველზე მუშაობის პრინციპები და არქეოლოგიური გათხრების სპეციფიკა. გაიაზრეს, თუ რა გზას გადის არქეოლოგიური ნივთი ველზე აღმოჩენის მომენტიდან მუზეუმში ან სხვადასხვა ფონდსაცავში მოხვერამდე, მათ დამუშავებამდე და გამოქვეყნებამდე. აღსანიშნავია, რომ ველზე მიღებული შთაბეჭდილებებით ბათუმის სასულიერო გიმნაზიის მოსწავლეებმა ჩაატარეს შემოქმედებითი კონფერენცია სახელმწიფით „ჩვენ ვსწავლობთ არქეოლოგიას - გონიოს ციხე გუშინ და დღეს“, სადაც წარმოდგენილი იყო, ველზე მუშაობის შედეგები. მოსწავლეებს განზრაზული აქვთ საველე სამუშაოების დროს მათ მიერ მოპოვებულ მასალებზე სამეცნიერო ნაშრომების გამოქვეყნება. როგორც ადგილობრივი, ისე სხვადასხვა მუნიციპალიტეტის სკოლის მოსწავლეების ჩართვა საველე არქეოლოგიურ სამუშაოებში სამომავლოდაც იგეგმება. ცხადია ეს ხელს შეუწყობს ჩვენი ქვეყნის და კონკრეტულად, ჩვენი რეგიონის ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ძეგლების კოდევ უფრო მეტ პოპულარიზაციას ახალგაზრდა თაობაში.

კრქეოლოგიური სამუშაოები წელს სამ უბანზე განხორციელდა. ციხის სამხრეთ-აღმოსავლეთ მონაკვეთში გაგრძელდა საკმარის მოზრდილი ნაგებობის ნაშთების შესწავლა (ტაბ.III/1). ამ ტერიტორიაზე წინა წლებში მთელ ფართობზე აღმოჩნდა ქვაფენილი და შენობის საძირკვლის ნაშთები, რომელზეც აშენებული იყო. სამოქმედო სამუშაოების შესაძლოა იყოს (XVI-XIX სს) საჯინიბე ყოფილიყო. შენობის აგების დროს ოსმალებს დაუზიანებით მომდევნო კულტურული ფენა, რომელიც რომაული პერიოდით (I-III სს) თარიღდება. აქ გამოიკვეთა ორი ნაგებობის ნამთი. ორივე მათგანი მოზრდილი ზომისაა და გარე მზიდი სამხრეთისა და ჩრდილოეთის კედლებს საძირკვლების მოელ სიგრძეზე სერიოზულია. გამოყოფა ორი სამშენებლო პერიოდი. ზედა პირობითად - I საამშენებლო დონე, რომელიც არქეოლოგიური მასალების (განსაკუთრებით მონეტების) მიხედვით II საუკუნის მეორე ნახევრიდნ III საუკუნის ბოლო პერიოდით თარიღდება და ქვედა (უფრო ადრეული) II სამშენებლო დონე, ახ. 1 ს-ის 40-იანი წლები

- II საუკუნის შუა ხანები. გათხრების შედეგად აღმოჩნდა ორივე პერიოდის ნაგებობის იატაკი. დადასტურდა რომ I და II სამშენებლო დონეებს შორის დაცილება 60-70, ზოგან 1 მეტრსაც აღწევს. მოელს ფართობზე შესანიშნავად ჩანს, რომ ერთ-ერთ ეპოქის ნაგებობები მეორე საუკუნის შუა ხანებისათვის ხანძრის შედეგადაა განადგურებული.

სამუშაოები ამ უბანზე სადღეისოდ დასრულდებოდა არ არის და სამომავლოდაც იგეგმება.

არქეოლოგიური გათხრები წარმოებდა ციხის სამხრეთ-დასავლეთ მონაკვეთში. წლევანდელი სეზონის დასრულების შემდეგ გამოიკვეთა რომაული ეპოქის ზედა (პირველი) სამშენებლო დონის ნაგებობათა ნამთები თავისი ატაკის დონეებით (ტაბ.III/2). შენობა საკმარის დიდ ზომისაა. არა გამორიცხული ისეც მიმდებარე ნაგებობის მსგავსად ყაბარმა იყო. მისი შიდა სივრცე შუალედური დერეფნით თითქმის ორ თანაბარ ნანილადაა გაყოფილი.

ნაგებობა მოგრძო ფორმის არქაობისინი შენობაა. შენობის საძირკვლები ქვიასა. შემორჩენილი ფოსოების მიხედვით (საგანგებოდ საძირკვლებში ამოლებული ღრმულები) ჩანს

მათზე აღმართული კედლები, გამართული იყო გრძელი ბოძებით, რომელიც შიდა და გავა მხრიდან სიმაღლეში შემოიჭედებოდა ძელებით. მათ შორის დარჩენილი სივრცე კი იყებოდა მიწის, ქვის, კერამიკული ნატეხების, წერილმრცლოვანი ქვიშის ნაბავით. გამაგრების შემდეგ ამ ტაპის ნაგებობა აქაური გეოკლამატურ პირობებიდან კამომდნარე გაცლებით პრაქტიკული უნდა ყოფილიყო ლეგიონერებისათვის. ისინი ზამთრობით თბილი და მშრალია, ზაფხულობით კი გრილი. მსგავსი კედლის ნამთები არაერთ ადგილა-საა დამზმებული ცისის ტერიტორიაზე ნარ-მოებული გათხრების დროს შენობის აბაკა გაუკეთებით თხაზონულების, კერამიკის და წვრილმარცლოვანი ქვიშის თუ წვრილი ქვე-ბის ნარევით. ეს კედლაფერი ერთად არეული მოუზინავთ და მოუტკეპნათ მთელ შიდასი-ვრცეში.

წლევანდელი გათხრების დროს თავი იჩინა რომაული ეპოქის კულტურულ ფენაში II სამშენებლო დონის ქვის წყობებმაც. მათი სრულყოფილი შესწავლა სამომავლოდ არის დაგეგმილი.

გთხოვთ მომდინარეობდა ციხის ჩრდილო-აღმოსავლეთ მონაკვეთშიც. ამ უბანზე ექსპედიციის მთავარი მიზანი იყო ნინა წლებში აღმოჩენილი მოზიარიანი ასტაკის საზღვრების განსაზღვრა და მის ირგვლივ მდებარე სხვა ნაგებობების შესწავლა. პირველი ამოცანა მთლიანდ შესრულდა, მეორე კი მომავალ წელს სამუშაოების გაგრძელებას მოითხოვს (ტაბ.IV/1-2). შენობების ჩრდილო და აღმოსავლეთი საზღვრები დადგინდა. მათი იატაკი კერამიკული ფილებით მოპირკე-თებული (ტაბ.IV/2). საინტერესო იყო აქ კიდევ უფრო ადრინდელი არქეოლოგურული ნაგებობის ნაშებების აღმოჩენა. მოზაიკიანი აბანის აღმოსავლეთით აღმოჩნდა კერამიკის ხსნა-რით მოპირკეთებული იატაკი რომელიც აქვე დაფიქსირებულ გვანჩრომული ხნით დათა-რილებულ შენობას უნდა უკავშირდებოდეს.

აბანები ა.ს. 1 ს მეორე ნახევრიდან ფუნ-ქციონირებს. ის ძირეულად გადაეკთდა და დაინგრა II ს პირველ ათხლეულებით და დიდხნის განმავლობამ, საგაურაულოდ III ს ბოლომ-დე არაფერ არ აშენებულ. მიმდნარე წლის აღმოჩენები ადასტურებს, რომ აბანებამდე

აქ სხვა მონუმენტური ნაგებობა არსებობდა, რომელიც ჩანს, დაუმთავრებელი დარჩა. მასზე გამოყენებული მასალა მოგვიანებით აბანების შენინბლობისას გამოიყენეს.

რაც შეეხება არქეოლოგიურ არტეფაქტებს, ამ სეზონის განათხარი მასალა წარმო-დგენილია სხვადასხვა პერიოდის კერამიკით: სამურნეო-საყიფაცხოვრებო დანიშნულების - ამფორები, ლუთერიები, ქოთნები, ქაბ-ქოთნები, დოქები, ჯამები, ფაინისი, ფაიფური, მოჭიქული ჭურჭელი; სამშენებლო კერამიკით - კრამიტები, აუზურები; მინის ნანარმით (სასმი-სები, სანელსაცხებლებები); რკინის ნივთებით (ლურსმენები, ნალები) და მონეტებით.

მოასოვებული არქეოლოგიური მა-სალები წარმოადგენს უძვირნოსეს წყაროს საგაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობის ხა-სათიასა თუ სხვა საკითხთა გარკვევის მიზ-ნით. მათი გარკვეული ნანილი შემოტანილია. ცხადა, შემოტანილი საქონლის უპირატესი მომზადებელი აქ მდგარი ჯარისკაცები და მათ მახობლად მცხოვრები ადგლობრივი მოსახლეობა, უფრო კი მისი წარჩინებუ-

ლი, შეძლებული ნანილი იყო. აღმოჩენილი მასალების მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, რო-მაულ და ბიზანტიურ პერიოდში ნამყანია მცირე აზის სანარმოო (ცემტრებში (სანოპე, ჰერაკლეა, პერგამონი) დამზადებული ნაკუ-თობები. მიმოიქცევა აქაურ ზარაფხანებში მოჭრილი მონეტები. ურთიერთობები არ წყდე-ბა აღმოსავლეთ ხელთაშუაზღვისპირეთთან. გარკვეული ნილი მოის დასავლეთ ევროპას სანოპეობის საწინელზეც.

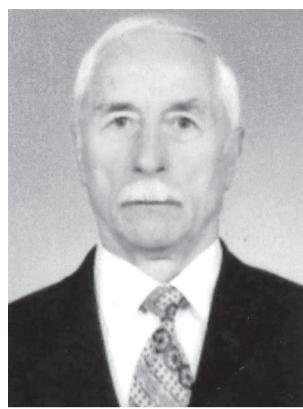
მსგავსი სიტუაცია გვიან შეუსაუკენებ-ში. ამ ეპოქის მასალებშიც წამყვანი ადგილი უჭირავს მცირე აზიაში (იზიკი, ქუთაშია) დამზადებულ ნანარმი. მცირე რაოდენობით გვხვდება სტამბოლის თექფორის სასახლე-ში დამზადებული კერამიკა და აღმოსავლური წარმომა, კერძოდ ჩინური ფიფური და მისი მინაბატები. ციხის სხვადასხვა უბაზე აღმოჩ-ნილია ევროპული (პოლონური და ვენეციური) და ომალური მონეტებიც.

განსაკუთრებით უნდა აღვინიშნოთ წლე-ვანდელ საველე არქეოლოგიურ სამუშაოებში ჩვენი უნივერსალურების ისტორიის სპეციალო-ბის II კურსს სტუდენტების ჩართულობით. გრ-და იმისა, რომ მათ გაარეს საველე პრატიკა, ისწავლეს არქეოლოგიის, როგორც მეცნიე-რების კვლევის ხერხები და მეთოდების სპე-ციფიკაც. მაგ. როგორ ხდება არქეოლოგიური ძეგლის გათხრა, საველე დღიურის წარმოება, მოპოვებული მასალების ფოტო და გრაფიუ-ლი ფიქსაცია, მათი დამუშავება და ა.შ. ველ-ზე მუშაობის პარალელურად სტუდენტები მუშაობდნენ გონიო-აფსაროსის მუზეუმის ფონდებში და მონაწილეობას ღებულობდნენ აღმოჩენილი არტეფაქტების კამერარულ და-მუშავებაშიც. ზოგიერთ მათგანში უკვე გამო-კვეთა არქეოლოგიის მიმართ ინტერესი. მათ დაგეგმილი აქვთ წელს აღმოჩნილ არქეოლო-გიურ მასალებზე სხვადასხვა სახის საკონფე-რენციო თემების მომზადება. მათი აქტიურობა გვაძლევს იმედს რომ თუ ისინი ენტერესის მიმართ ინტერესის მიმართ არქეოლოგიურ მასალებზე სტუდენტების გრძნების გრძნების გა-გრძელებები, მუშაობას, აჭარის არქეოლოგიურ სკოლას, რომელსაც საკმაოდ დიდი წარსული განხილა, ღორსეული მემკეოდრები და ახალ-გაზრდა თაობა ეყოლება.

არქეოლოგიური გათხრები გონიოს ციხეზე სამომავლოდაც გაგრძელდება.

კახაპერ მამადაძე
გონიო-აფსაროსის მუზეუმ-ნაკრძალის
მეცნიერ-თანამდროშები
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის დამკარგი

პელაგოგი, ალმაზრეველი, მეცნიერი

(ნოდარ ბასილაძე — 80)

მაღაზნეობრივი თვისებებით შემკული, შესაძური შრომისმოყვარეობით, კრისტალური პატიოსნებითა და პედაგოგიური ღირსებებით დატვირთული პიროვნებაა ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პედაგოგიკურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის პროფესორი, ღვანელმოსილი პედაგოგი და საზოგადო მოღვაწე ნოდარ ბასილაძე. მისი ცხოვრება რუდუნებითი შრომით, საქმის უსაზღვრო სიყვარულითა და სიკეთის ქმედებითაა გაცისკროვნებული.

მთხმოც წელთან წილნაყარს, სულით და ხორცით ქართველს, თხემით ტერფამდე პედაგოგსა და გეკლევარს ნათელი გონება, კეთილშობილება, დახვენილი კულტურა და ადამიანებთან ურთიერთობის დიდი ხელოვნება გამოარჩევს.

აჭარისწელის მარცხენა ნაპირზე ნაბლის, მუხის და ნიფლის კორომებით შემოსილ მთის ფერდობზე გაშლილ სიფლედ ქოსოფლიდან დაიწყო მისი ხატიმამული. იზრდებოდა ტრადიციულ შრომისმოყვარე, სტუმართმოყვარე, ზეეკეთილობით გამორჩეულ ოჯახში. მისი მშობლები ნაელებგანათლებულები იყვნენ, მაგრამ კარგად ესმოდათ შრომის მნიშვნელობა და სნავლა-განათლების ფასი. მათ იმთავითვე ჩაუნერგეს შვილებს შრომის, ნიგნის, ცოდნის, მოყვასის სიყვარული, აზიარეს ურთიერთგატანის, თანადგომის, სკეთის ქმედების მადლს. ამ ოჯახიდან გამოსული ხუთივე შვილი — ოსიონ, ნოდარი, სულიკო, თემური და ნათელა სანაქებო მამულიშვილებად მოვალეობის ჩევენს ქვეყანას.

„დედა ენის“ ხიბლს და მაღლს ბატონი
ნოდარი მშობლიური სოფლის დაწყებით
სკოლაში ეზიარა. შემდეგ იყო უწინითის არას-
რული და მასუნცეოთის საშუალო სკოლები.
სავალდებულო სამხედრო სამსახურის მოხ-
დის შემდეგ, კერძოდ, 1958 წელს ჩაირიცხა
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმისი
სახელმწიფო ჰედაგოგიური ინსტიტუტის
ისტორია-ფილოლოგიის ფაკულტეტის რუ-
სულ განყოფილებაზე, სადაც დაეცვდა რუ-
სულ და გერმანულ ენებს.

ნიჭიერიმა, ცოდნას მოწყურვებულმა ახალგაზრდამ პირველი კურსიდანვე მიპყრო პროფესიონალ-მასწავლებელთა ყურადღება. პედაგოგიკის პირველ სემინარზე, რომელსაც დოკუმენტი მარია მიკულისნეანია ატარებდა, ვერავინ ბედავდა სემინარზე გასვლას. ქალბატონი მარია დახვენილი კულტურით, საგნის საფუძვლიანი ცოდითა და სამართლიანი მომხმარეველობით გამოირჩეოდა. ასე, რომ მის სემინარზე გასვლა არც ისე ადვილი იყო. ამიტომაც მოელი კურსი დაუდა, მათ შორის ქალაქელი და რუსი ეროვნების სტუდენტებიც, რომელებიც შედარებით კარგად ფლობდნენ რუსულ ენას. ყველასათვის მოულოდნელად ნოდარმა პირველმა ითხოვა სემინარზე გასვლის ნებართვა. მან მასალის საფუძვლიანი ცოდნით, არგუმენტირებული მსჯელობითა და სალი აზროვნებით მოხიბდლა პედაგოგიცა და თანაკურსელებიც. ასეთი რამ არაერთგზის განმეორდა. და აი, ერთხელ ქალბატონმა მარიამ ნოდარი კათედრის გამგეს, აღიარებულ მეცნიერ-მეცნიერებულ და პედაგოგს — გრიგოლ ბაბილონეს ნარუდგინა და დასინა: — ეს ის ნარჩინებული სტუდენტია, ამას ნინათ რომ გელეპარაკეთ. ბატონმა გრიგოლმა დანვრილებით გამოკითხა ნოდარს ყველაფერი და გულით გაიხარა, როცა იგი მისი მონინავე სტუდენტის — სულიკო ბასილაძის ძმა აღმოჩნდა, რომელიც მისი ქალიშვილის თანაკურსელი იყო.

ბატონი გრიგოლის რჩევით, ნოდარი აქტიურად ჩაება სტუდენტთა სამეცნიერო-წრეობრივ საქმიანობაში. სისტემატურად გამოიიღდა სტუდენტთა სამეცნიერო წრეებსა და კონფერენციებზე საინტერესო მოსხენებებით, როთაც ხშირად ჯილდოვდებოდა საათანადო საპატიო სიგელებითა და ფასიანი საჩქრებით, რომლებიც მის არქივს დღესაც ამშევნებენ. IV კურსზე სანიმუშო სწავლისა და სამაგალითო ყოფაქვევისათვის დაენიშნა ნიკოლოზ ბარათაშვილის

სახელობის სტიპენდია.
1963 წელს ნოდარ ბასილაძემ წარჩინებით, ე. წ. „წითელ დაპლომზე“ დაამთავრა ინსტიტუტი და მიენიჭა რუსული ენის, ლიტერატურისა და გერმანული ენის მასწავლებლის კვალიფიკაცია.

პირველი პედაგოგიური ნათლობა 6. ბა-
სილაძემ აჭარის მაღალმთიან სოფელ ინწ-
კირვეთის საშუალო სკოლაში მიიღო. იგი
მთელი არსებით მიეცა საყვარელ საქმეს.
შესაშუალი გულმოდებით, კეთილშობი-

ორი ნელი იღვანა ბატონმა ნოდარმა
ინწკირვეთის საშუალო სკოლაში. შემდეგ
ჩვეული შემართებით, თავდაუზოგავად
შრომიბდა და იხარჯებოდა უჩხითის, ინ-
ჯალოს, სახალვაშოსა და ურეხის საშუალო
სკოლებში. პარალელურად ინტენსიურად
მუშაობდა პედაგოგიკის თეორიისა და ის-
ტორიის საკითხებზე, სისტემატურად აქციუ-
ნებდა ჟურნალ-გაზეთებში საყურადღებო
მეცნიერული და პრაქტიკული ლირებულე-
ბის მქონე ნაშრომებს
მოზარდი თაობის სწა-
ვლებისა და აღზრდის

ნა
პედაგოგიკ
პრილი
ბასილაძე
აქტიურ
პრობლემე-
ბზე, ასევე მხატვრული
ნაწარმოებების თარგმა-
ნებს რუსული და გერმა-
ნული ენებიდან.

მაძიებელი, შემოქ-
მედი პედაგოგის სახელი
სკოლის ფარგლებს
გასცდა. 1969 წელს ბა-
თუმის სახელმწიფო პე-
დაგოგიური ინსტიტუ-
ტის პედაგოგიკა-ფსი-
ქოლოგიის კათედრის
გამგემ — გრიგოლ
ბაბილონემ იგი მიინ-
ვია კათედრაზე რუსულ
ფაკულტეტზე ლექციე-
ბის წასაკითხად პედაგო-
გიკასა და პედაგოგიკის
ისტორიაში დოცენტ მა-
რია მიკულინსკაიას ნაც-
ვლად, რომელიც მოსკო-

ნაყოფიერი
 პედაგოგიური მუშაობის
 პარალელურად 6.
 ბასილაძე ენევა მიტაძ
 პატიოზ სამეცნიერო-
 კვლევით სამინისტროსას.
 იგი ავტორი 130-ედე
 სამეცნიერო ნაშრომისა.
 გამოქვეყნებული აპვს 20
 წელი მიტი ნიგნი, რომელთა
 შორის 15 მონოგრაფია,
 3 სახელმწიფო კონკრეტულ და
 5 თარგმანი ნიგნი.
 გარდა ამისა, მის
 კალამს ეკუთვნის 300-
 ზე მეტი სამეცნიერო,
 პუბლიცისასტური,
 ლიტერატურული ცერიტუ
 სტატია, ნარკვენი თუ
 რეცენზია

ციებს საზოგადოება „ცოდნის“ ხაზით. ამჟამად იგი აქტიურად მონაწილეობს სამეცნიერო კონფერენციებში, და სესიებში, არის პედაგოგიკის სადისერტაციო საბჭოს წევრი და სათანადო დახმარებას უწევს დისერტაციების სადისერტაციო ნაშრომების მომზადებაში.

1985 წელს ნოდარ ბასილაძემ წარმატები პით დაიცვა საკანზიდიდატო დისერტაციას ხოლო 2006 წელს — საღოებულონო თემაზე „ც.ა. სუხბომლინსკის პედაგოგიკური სისტემა და თანამედროვეობა“. ნაშრომმა სპეციალისტთა მონონება დაიმსახურა და დისერტაციას მიენიჭა პედაგოგიკის მეცნიერებათა დოქტორის საძირებო ხარისხი.

პროფესორი ნოდარ ბასილაძე ფართო დიაპაზონის მეცნიერ-პედაგოგია. მრავალ მხრივია მისი მეცნიერული ინტერესების სფერო. იგი მოიცავს დიდაქტიკას, აღზრული დის თეორიის, სკოლათმცოდნებობს, პედა

ეცილი
ი მუშაობის
ურად 6.
თავა მათად
ეცნილერო-
მილანბას.
ის 130-მდე
ნაშრომისა.
ული აპვს 20-
ი, რომელთა
ნოგრაფია,
ვანელო და
ლი იიგნი.
ისა, მის
თვეის 300-
ეცნილერო,
ისტური,
ული ნორილი,
კვევი თუ
ზია

თავის დისერტაციებში და სამეცნიერო
ნაშრომებში ნოდარ ბასილაძემ დაასაბუთა-
რომ ვასიღ სუხიმლინისკიმ საბჭოთა პედა-
გოგებს შორის პირველმა დასკა საკითხე-
საბჭოთა განათლების სისტემის ჰუმანიზმის
რელსებზე გადაყვანის შესახებ.

ნაყოფიერი პედაგოგიური მუშაობის
პარალელურად ნ. ბასილაძე ეწევა მეტად
აქტიურ სამეცნიერო-კვლევით საქმიანო-
ბას. იგი ავტორია 130-მდე სამეცნიერო ნაშ-
რომისა. გამოკვეყნებული აქვს 20-ზე მეტი
წიგნი, რომელთა შორის 15 მონოგრაფიადა
3 სახელმძღვანელო და 5 თარგმნილი წიგნი
გარდა ამისა, მის კალამს ეკუთვნის 300-ზე
მეტი სამეცნიერო, პუბლიცისტური, ლიტე-
რატურული წერილი, სტატია, ნარკვევი თუ
რეკუნიზია.

მისი ნიგბებიდან განსაკუთრებულად
გამოიჩინევა ვრცელი მონოგრაფია „გ.ა. სუ
ხომლინსკის ჰედაგოგიური სისტემა და
თანამედროვეობა“, „ჰუმანიზმის აღზრდის
პრობლემები ვ.ა. სუხომლინსკის ჰედაგო
გიკურ მექანიზრებაში“, „სკოლამდელ
აღზრდის განვითარება აჭარაში (1921-196
წწ.)“, „ოჯახი და ბავშვის აღზრდა“, „ლექ
ციების კურსი ჰედაგოგიურიში“, „ჰუმანიზმის
ჰედაგოგიკა“ „ნარკოვევები ჰედაგოგიურ
აზროვნების ისტორიდან“, „XIX საუკუნის
მეორე ნახევრის ქართველ განმანათლე
ბელთა ბრძოლა მშობლიურ ენაზე სწავლე
ბისათვის“, „პიროვნების განვითარება და

တွက်တလိုက်စာ", "ქာრတွေပါ အဲဒေဂာကျကို
ပါဆုံးရှုံးစာ", "အဲဒေဂာကျကျွူ၍ အွဲလော်ခါး မြေ
တော်ဘို့", "ဤရှုံးစာ၊ အဲ အွဲလော်ခါး မြေသွေ့ရှုံးနှင့်"
စာသွေး၊ အာမိန္ဒီမြှုပ် အဲချေး အဲချေး မြေနေကြရာဖို့
ပါ ဝေါး၊ နှာခွဲအာမိန္ဒီစာ၊ အဲ ဗုံးရှုံးစာ၊ အဲ အွဲလော်ဘို့
အဲဒေဂာကျကျွူ၍ ရွှေ့ချေးလွှဲပေးပို့။ အာမိန္ဒီရှုံး
အာမိန္ဒီအွဲလော်ခါးစာ၊ ရာဝိုင်ရှုံးရှုံးနှင့် တာဂုဏ်စာ
အာမိန္ဒီရှုံးရွှေ့ချေး၊ အာမိန္ဒီ-အွဲလော်ခါးရှုံး၊ လျှော်
ပြုလျှော်စာ၊ အဲဆာရှုံးနာ လျှော်လျှော်စာ၊ အနိုင်ရှုံး
မားရှုံးနာ၊ လျှော်စာ၊ အဲမြှုပ်နည်းစာ၊ လျှော်ခါးရှုံး၊
အွဲလော်ခါးရှုံး၊ အဲဆာရှုံးနာ၊ အဲမြှုပ်နည်းစာ၊ လျှော်ခါးရှုံး၊

დრეობებზ

ნაყოფიერ პედაგოგიურ და სამცხვნიერო-კვლევით მუშაობასთან ერთად, ნოდარ ბასილაძე ენევა მთარგმნელობით მუშაობასაც. 2008 წელს გამოვიდა მის მიერ გერმანული ენიდან თარგმნილი იუმორისტული მოთხოვნების „კრებული“ „მუსიკა მეზობლის ოთახიდან“ და რუსულიდან თარგმნილი ვასილ სუხომლინსკის „პოპულარული წიგნი „ნერილები ვაჟიშვილს“, 2009 წელს — ალექსეი დოროხოვის „როგორ მოვიქცეთ“, 2014 წელს — რუსული და გერმანული ენებიდან თარგმნილი მისნავლეთა ზეობრივი აღზღდისადმი მიძღვნილი მოთხოვნების „კრებული „პატიოსანი სიტყვა“ და სხვ.

სახელმწიფო უნივერსიტეტის გარდა, ნოდარ ბასილაძე კითხულობდა ღვეჯციებს გონიოს კოოპერაციულ ინსტიტუტში, ბათუმის დამრუჩიდვებელ უნივერსიტეტში და სხვა უმაღლეს სასწავლებელში. ამჟამად იგი არის ასევე საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ტბელ აბუსერისიძის სახელობის უნივერსიტეტის პროფესორი.

မိုင် လျော့ဖြောဂ် ဘာမဝေါရ်ဟော မာလာလှ
အားလုံးမြတ်စွာ လွှေ့နေတဲ့၊ ဒေသကျော်လောက်ချော်
ပို့တော်၊ အကျော်မြတ်နိုင်ရေးပွဲလေ မဲ့အော်လောက်ပို့တော်၊ ရာဇ်
စုစုပေါင်းမြတ်စွာ လွှေ့နေတဲ့ ပို့တော်၊ အော်လောက်ချော်
ပို့တော်၊ အကျော်မြတ်နိုင်ရေးပွဲလေ မဲ့အော်လောက်ပို့တော်၊ ရာဇ်

ნოდარ ბასილაძეს დიდი წელილი მიუქდების სტუდენტი ახალგაზრდობის აღზრდა-განათლებასა და პროფესიულ დაოსტატებაში. ასწავლის მათ პატიონსნებას, გულწრფელობას, ალალმართლობას, სიტყვის კაცობას, მამულიშვილობას. სიმართლე, პატიონსნება, მეგობრობა, თავდაუზოგავი შრომა და მოყვასის სიყვარული არის მისი ცხოვრების კრედიტი და ქვაკუთხედი. იგი უზომოდაა შეყვარებული თავის პროფესიაზე. ეს სიყვარული მან თავის აღსაზრდელებაც გადასალო. ბევრმა მისმა ყოფილმა სტუდენტმა საასპარეზოდ პედაგოგური მეცნიერება არჩია. მართონ ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პედაგოგიურ მეცნიერებათა დეპარტამენტში სამი მისი ყოფილი სტუდენტი არის პედაგოგიის დოქტორი, პროფესორი. მისი ხელმძღვანელობით არაერთმა სტუდენტმა დაიცვა საბაკალავრო და სამაგისტრო ნაშრომი. იყო რამდენიმე საკანდიდატო და სადოკტორო დისერტაციის ექსპერტი და ოპონენტი (შემფუასტებელი). ამჟამად იგი არის ერთი დოქტორანტის სამეცნიერო ნაშრომის ხელმძღვანელი და ერთის თანახელმძღვანელი.

თბილი, შრომისმოყვარეობით და სტუ-
მართმოყვარეობით გამორჩეული ოჯახი
აქვს ბატონ ნოდარს. მან ერთგულ და მოსი-
ყვარულე მეუღლესთან, ქალბატონ ლეილა
გურგანიძესთან ერთად ქვეყანას აღუზარდა
ქალ-ვაჟი, რომლებიც პირნათლად იხდიან
მამულიშვილურ ვალს ერისა და ქვეყნის წი-
ნაშე. ოთხი შვილიშვილი სიცოცხლეს უხა-
ლისებს და ულამაზებს ბეჭიასა და ბაბუას.

ნოდარ ბასილაძის ხანგრძლივი, ნაყო-
ფიერი ჰედაგოგიური და სამეცნიერო-კვლე-
ვითი მუშაობა უყურადღებოდ არ დაუტოვე-
ბიათ ზემდგომ ორგანოებს. დაჯილდოებუ-
ლია ღირსების მედლით, აჭარის უმაღლესი
საპიროსა და საქართველოს იაკობ გოგებაშ-
ვილის პედაგოგთა კავშირის საპატიო სი-
გელებით, დაპლომიბითა და ფასანი საჩუ-
ქრებით; არის საქართველოს მწერალთა შე-
მოქმედებითი კავშირისა და საქართველოს
ეროვნული აკადემიის ნევრი, ზაქარია ჭიჭი-
ნაძის სახელობის პრემიის ლაურეატი, 25-ზე
მეტი ნიგნის რეცენზენტი და რედაქტორი,
ენციკლოპედია „აჭარის“ სარედაქციო კო-
ლეგიის წევრი.

დღეანობმოსილ და ვალმოხდილ მეცნიერ-პედაგოგს, ბატონ ნოდარ ბასილაძეს ვულოცავთ დაბადებიდან 80 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 55 წლისას; მინათე ასე მისი შემწილა უმოარისოდა.

პროფესორი გული შერვაშიძე
პროფესორ-ემერიტუსი
ნოდარ ბარამიძე
პროფესორ-ემერიტუსი
სერგო დუმჩაძე
პროფესორი პაპაკი ზოიძე

„ლოცა საღამ
შევაფასოთ
მოვლენაბი...“

10 ၏ქტომბერს ფსიქიკური ჯანმრთელობის მსოფლიო დღე აღი-
ნიშნა. აღნიშნულ თემატიკასთან დაკავშირებით გაზეთ „ბათუმის
უნივერსიტეტს“ მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი, კლინიკური
თერაპიის დეპარტამენტის ასოცირებული პროფესორი, ნევროლო-
გი, ქალბატონი შორენა ვაშაძე ესაუბრება.

— ქართველობის შორენა, 10 ქციომბერს
ფსიქიკური ჯანმრთელობის მსოფლიო დღე
აღინიშნა. როდის ჩატარა ამ დღეს საფუძვე-
ლი და რა იყო დაარსების მიზან?

— ფსიქიური ჯანმრთელობის მსოფლიო დღე ყოველწლიურად 10 ოქტომბერს 1992 წლიდან აღინიშნება. მისი მიზანია მსოფლიოში ფსიქიური ჯანმრთელობის შესახებ ცნობიერების ამაღლება და მის მხარდასაჭერად საზოგადოების მობილიზება. ჩვენ ყოველდღიურად ვკერძით ახალ ნესებს და კანონებს, ვნერებთ ნორმებს... მერე, მთელი მონადომებით ვცდილობთ, მოვცეროთ ჩვენ მიერვე დადგენილ ნესებს... ჩვენ, მსოფლიოში 7 მილიარდი. ერთმანეთისგან განსხვავებული ადამიანი ვართ, თუმცა ჩვენს შორის, 450 მილიონი „არასტანდარტული“ ადამიანია, ცნობიერების განსხვავებული მდგომარეობით, რასაც ფსიქიურ დავადებას ვეძახთ. ერთმა ცნობილმა ფრანგმა თქვა: „უშემცრების ერთ-ერთი სახე არცოდნა, მეორე კი ცუდად კოდნაა“ ...

— რა მინიმალური ინფორმაცია უნდა ჰქონდეს საზოგადოებას ფსიქიკური ჯანმრთელობის შესახებ?

— ინკლუზიური დემოკრატიული სახელმ-მნიშვნოს შექმნებლობა უნდა იყოს ჩვენი, სა-ზოგადოების მთავარი ამოცანა, ამ საქმეში ჩართულები უნდა იყვნენ მოწყვლადი ჯგუ-ფები, მათ შორის შეზღუდული შესაძლებლო-ბის მქონე პირები. მხოლოდ საზოგადოების ერთობლივი მუშაობით იქნება შესაძლე-ბელი არსებული სტერეოტიპების, სტიგ-მის რევენვა, რაც თავისითავად პაციიტოა

ରାଦ ଡାକମ୍ ରୁପ୍ତିନ୍ଦ୍ରାଜ୍ ନାଦିଗ୍ରେଶ୍, ଅବ୍ରକ୍ଷେଶ୍ ସାକ୍ଷୀତାରୀ ତେଲ୍ପିନ୍ଦ୍ରିୟରେ ର୍ଗ୍ରେଲିନ୍ଦ୍ରାଜ୍ ନାଦିଗ୍ରେଶ୍, ନ୍ଯାଳା-ଲୀ ଶ୍ଵେଚ୍ଛେ ସାଥିଗ୍ରହଣେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ରାଜ୍ୟରେ ନାଦିଗ୍ରେଶ୍ ରାଜ୍ୟ ମନ୍ଦିରରେ ଲୋକଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିଲା ।

თვას ცხოვრებისეულ სტრესბას.
ჯონ ფორბს ნები, ჩვენი დროის უდიდესი
მათემატიკოსია... კაცი, რომელის „თამაშთა
თეორიაში“ გამოყენება ჰქოვა ანტიმონიპო-

ლიურ კანონმდებლობაში, გლობალურ ეკო-ნომიკასა და მიკროეკონომუურ თეორიაში.... კაცი, რომელმაც 31 წელი შიზოფრენიასთან ბრძოლაში გაატარა, თუმცა 1994 წელს, 66 წლის ასაკში ეკონომიკას დარგში მიიღო ნო-

— სამწუხაროდ, საქართველოში, ისევე

როგორც მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში, სუი-ციდი აქტუალური საკითხია. ასაკის, სქესისა თუ ეროვნების მიუხედავად, ბევრი ადამიანი ასრულებს სიცოცხლეს თვითმკვლელობით. რამდენადაც ქართველ საზოგადოებაში (ისე-ვე როგორც ფაქტურად მოზღვს მსოფლიოში) გარკვეული ტაბუ არსებობს ამ საკითხებთან მიმართობით, თვითმკვლელობის ოფიციალური მონაცემებით არასრულფასოვანია. ადამიანები მაქსიმალურად ცდილობენ, დამალონ შემთხვევები, როცა მათი ოჯახის წევრები სიცოცხლეს თვითმკვლელობით ასრულებენ.

მეცნიერთა აზრით, სუიციდის შემთხვევ-

ԱՐԵՎԵՆՑՈՂԵ ԹՊԿԱԾ

- ივარჯიშეთ, ისეირნეთ სუფთა ჰაერზე, ირბინეთ, იცურავეთ; გახსოვდეთ: ფიზიკური აქტივობა ამცირებს დეპრესიის სიმტომებს!
  - ერიდეთ ალკოჰოლსა და ნარკოტიკებს;
  - მოიწესრიგეთ ძილის რეჟიმი:
  - მიიღეთ სრულადასოვანი საკვები: მარცვლეული, ცილები, ახალი ხილი და ბოსტნეული, ერიდეთ ცხიმის შემცველ პროდუქტებს;
  - ნუ ჩაიკეტებით საჯუთარ თავში; მოუყევით თქვენი პრობლემების შესახებ ოჯახის წევრს, ახლო მეგობარს;
  - მიუხედვად თქვენი განწყობილებისა, ეცადეთ არ გაირიყოთ საზოგადოებისაგან;
  - აუცილებლად გამონახეთ დრო საყვარელი საქმიანობისათვის
  - მიმართეთ პროფესიონალს დახმარებისთვის და თვითონგებურად ნუ შეწყვეტ დანიშნული ანტიდეპრესიული პრეპარატების მიღებასა და ფსიქოთერაპიულ სეანსებს.

ახალი წიგნები

საინტერაციო ნაშრომი

სულ ახლახან გამოვიდა დანაშაულის კვლევისა და პროგნოზირების ცენტრის ხელმძღვანელის, უურნალ „კრიმინოლოგი“-ს მთავარი რედაქტორის, თბილისის გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის პროფესორ მალხაზ ბაძალუას მეტად საჭირო და საინტერესო წიგნი „კრიმინოლოგის ძირითად ტერმინთა განმარტებები“ (ინგლისური და რუსულ შესატყვევისებით).

კრიმინოლოგიური ტერმინების დადგენურა, მისა დაზუსტება მშობლიურ ენაზე ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია ქართული კრიმინოლოგის მეცნიერების განვითარებისათვის, რაც განპირობებულია ამ კუთხით სასწავლო-სამეცნიერო ლიტერატურაში არსებული არაერთგვაროვანი მიდგომით, ტერმინოლოგიური, ენობრივი თუ სხვა სახის უზუსტობით და სხვა გარემოებით. აღნიშნული კი უარყოფთ გავლენას ახდენს კრიმინოლოგის სწავლებაზე, ართულებს ემპირიულ კვლევებს და პრაქტიკაში ამ საკითხები.

ბისადმი ერთიანი მიღებობის გამოყენებას.
სწორედ ამ ხარვეზების და ნაკლოვანებების აღმოფენას ემსახურება პროფესორი მ. პაძალუას გადაწყვეტილება ამგარი ნაშ-

გაანალიზა სამართლის ისტორიის, კრიმინოლოგიის და სოციოლოგიის სამეცნიერო ლიტერატურა კრიმინოლოგის ძირითად ცნებებთან და ტერმინებთან მიმართებით, შეაჯერა ქართული, ინგლისური და რუსული განმარტებები, ქართული სამართლისა და

გაგებისათვის განსახილველ ნაშრომში კრი-
მინოლოგიური ტერმინები დალაგებულია
თემატურად, ისინი თარგმნილია არა მხო-
ლოდ შესატყვისების პრინციპით, არამედ
თითოეული ტერმინთან თარგმანთან ერთად

მეტაფირდ არის განმარტებული.
ზემოაღნიშნული ამოცანების გადაწყვეტის გარდა, ავტორის კვლევის მიზანია ნაშრომი გამოსადევი იყოს არა მხოლოდ კრიმინოლოგებისათვის, პროფესიონალ-მასწავლებლებისათვის, მეცნიერ-პრაქტიკოსი სპეციალისტებისათვის და სტუდენტებისათვის, არამედ მათვისაც, ვინც თარგმნის

კრიმინოლოგიურ ტესტებს, ასევე ამ სფერო-
თია დაინტერესებული.

გივი აბაშიძე, სამართლის დოქტორი,
პათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ასოცირიბერი პროფესიონალი

სახელი მისი მარალ ლარჩება

(სიმონ ზაზაძის გარდაცვალების გამო)

თურქეთში მცხოვრებმა ქართველობამ, მისმა სათაყვანებელმა საქართველომ, განსაკუთრებით კი მისმა მშობლიურმა მესხეთმა, აფარამ დიდი და აუნაზღაურებელი დანაკლისი განიცადა. 2016 წლის 5 ოქტომბერს < 86 წლის ასაკში უენევაში გარდაიცვალა საქართველოს დიდი მეგობარი და თაყვანისმცემელი, საქართველოს საპატიო მოქალაქე, ბათუმის, თბილისის, ქუთაისის, ახალციხის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საპატიო დოქტორი და პროფესიონალი, სტამბოლის ქართული სავანის კომანდატორი, მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე, ბიზნესმენი და მეცნიერატი, მსოფლიოში ცნობილი კომპანიის „ზაზა ჰოლდინგის“ მფლობელი, თურქეთ-საქართველოს კულტურისა და განათლების ფონდის ვიცეპრეზიდენტი, სტამბოლის ქართველ კათოლიკეთა ეკლესიასთან არსებული ფონდის პრეზიდენტი სიმონ პავლეს ძე ზაზაძე.

სიმონ ზაზაძე დაიბადა 1930 წელს სტამბოლში, ცნობილი ბიზნესმენის პავლე ზაზაძის ოჯახში. სმონინის მა-მა-პავლე ზაზაძე წარმოშობით სა-ქართველოდან (ადგივნის რაიონი, სოფელი უდე) იყო. იგი 1913 წელს, 14-15 წლის ასაკში, სტამბოლში ჩაიყვანა სოფელ არალის (ადი-გენის რაიონი) მღვდელმა, შემდეგში ფარ-თოდ ცნობილმა საზოგადო და სასულიერო მოღვაწემ და პედაგოგმა, ბეირუთის ფრან-გული უნივერსიტეტის პროფესორმა, შალვა გარდიძემ, რომელიც პავლეს ბიძა იყო დელის მხრიდან.

პავლე ზაზაძეს სწავლის გაგრძელება სურდა სტამბოლის ქართველ კათოლიკეთა მონასტერთან არსებულ ვაჟთა სასულიერო სასწავლებელში. მაგრამ მოლოდნი არ გამართლდა. მალე პირველი მსოფლიო ომი დაწყო და ვითარება შეიცვალა. ცხოვრება სტამბოლშიც აირია, სკოლები დაისურა. ბევრი მოსწავლე გერმანისა და პოლონეთში გაიხიზნა. პავლე კი მისი ნათესავების ჩრევით სტამბოლში დარჩა და სამუშაო იშოვა, მისი ბიძა შალვა ვარდიძე ამ დროს სტამბოლის ქართული კათოლიკური მონასტრის მღვდელი იყო. მაშინ სტამბოლში ბევრი კათოლიკე მესხი ცხოვრობდა; უმეტესობა ვაჭრობას მისდევდა. პავლემ ორი წელიწადი ნათესავთან იმუშავა, ვაჭრობა ისწავლა და ფულის დაგროვებაც შეძლო. მალე სავაჭრო ადგილიც შეიძინა და აქტიურ ვაჭრობას შეუდგა. თანდათან ხელი მოემართა, დაწინაურდა და სტამბოლში ერთ-ერთი ცნობილი პიროვნება გახდა. მიუხედავად ამისა, პავლე ძლიერ განიცდიდა, რომ მშობლიურ საქართველოს მოსცილდა და სულ სამშობლოში დაპრუნების იმედით ცხოვრობდა, ნატრობდა მშობლებისა და ნათესავების ნახვას. იგი უდელი აზნაურის სიმონ ზაზაძის ვაჟი იყო. დედა კი, როგორც ითქვა, ცნობილი საზოგადო მოღვაწისა და სასულიერო პირის – შალვა ვარდიძის და იყო, სოფელ არალიდან უდემი გამოთხოვილი. მშობლებს რვა ვაჟი შექნიათ, რომელთაგან სამი პატარა დაღუპულა, ხუთი კი – სტეფანე, ლევანი, ალიოზი, კაკულა და პავლე მშობლებმა გაზარდეს. ამათგან მზოლოდ პავლე გაგზავნეს სტამბოლში, რათა განათლება მიეღო და სამშობლოს განათლებული პირვენია დაპრუნებიდა. მაგრამ მას სამშობლოში დაპრუნება არ ელირსა. სიცოცხლის დოლომედე სტამბოლში მოღვაწეობდა. აქვე დაუახლოვდა ჩილინგარიშვილების ცნობილი ფჯახს და ცოლად შეირთო ამ გვარის წარმომადგენერილი მარი (მარიამ) ჩილინგარიშვილი, რომელიც დედით ბათუმები ბეჟანიძე იყო. ჩილინგარიშვილებიც ბათუმიდან გადასახლებული კათოლიკები იყვნენ. მალე პავლესა და მარიამს ქალ-გაჟი შეეძინათ. ვაჟს პავლემ მამის სახელი სიმონი დაარქვა, ქალშეიცია ანიშა.

ვრებ სხვადასხვა აღმსარებლობის მატარებელ ქართველობას ერთმანეთთან აკავშირებდა, მათ მზრუნველობასა და დახმარებას უწევდა, იყო პავლე ზაზაძის საამაყო შეიღლა სიმონ ზაზაძე, დასახელებული ფონდის პრეზიდენტი (1989-2016 წ.წ.).

1990 წლიდან ინტეგრა ბატონ სიმონის დამოუკიდებელი აქტიური და დაუღალა-ვი მუშაობა სტამბოლის ქართველთა სავა-ნეში. იგი სიცოცხლის ბოლომდე ერთგულდარაჯად ედგა სავანეს, მის მეტად მდიდარ ბიბლიოთეკასა და სიძველთსაცავს რომელმაც მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ქრისტიან და მუსლიმ ქართველთა ურთიერთობისა და დაახლოების საქმეში. დღეს რომ სავანეს დაარსების 155 წლისთავი უსრულდება (გაიხსნა 1861 წელს) და მისი მიღწეული

გასხვისდა. მხოლოდ თურქეთის რესპუბლიკამ შემოგვინახა ქართული კულტურული მემკვიდრეობის ძირიდარი საუნჯე ზაზაძე-ბის გულისხმიერი დამიკიდებულებით, სამშობლოს უსაზღვრო სიყვარულის წყალობით.

ამიტომაც საჭირო და აუცილებელია მკი-
თხველმა იცოდეს ბატონ სიმონის ცხოვრე-
ბისა და მოღვაწეობის ისტორია, რომელიც
სამუდამოდ აღიძეჭდება არა მარტო სტამ-
ბოლის, არამედ მთელი თურქეთის ქრისტიან
და მუსლიმ ქართველთა ურთიერთდამოკი-
დებულებაში, სტამბოლის ქართველთა მო-
ნასტრის ცხოვრებაში, საქართველო-თურ-
ქეთის მრავალსაუკუნოვანი კულტურული
ურთიერთობის ისტორიაში.

სიმონ ზაზაძე ბაგროვიდიდანვე გამოიირჩეოდა ნიჭიერებით. სამი წლის ასაკში თავისუფლად ლაპარაკობდა სამ ენაზე – ქართულ, ფრანგულ და თურქულ ენებზე. ოთხი წლის ასაკში კი კარგად კითხულობდა ფრანგულ და თურქულ განეთებს. ფრანგულს და თურქულს მას ასწავლიდა დედა მარი (მარიამი) ჩილინგარიშვილი, ქართულს კი შალვა ვარდიძე, რომელიც ერთხანს ბეირუტის უნივერსიტეტში პროფესორად მუშაობდა. პატარაობდანვე იტაცებდა სიმონს სხვადასხვა ენები. ხანი შესული სიმონი კი ნამდვილი პოლიგლოტი იყო. სრულყოფილად ფლობდა თურქულს, ფრანგულს, ინგლისურს, გერმანულს, ბერძნულს, იტალიურს, ლათინურს, ესპანურს და ბუნებრივია, ქართულს. თავისუფლად წერდა და კითხულობდა ამ ენებზე. ენების ცოდნით ზაზაძების ოჯახი საერთოდ გამოიირჩეოდა. შვილები და შვილიმვილები სიმონს ბაძაცენ – თითქმის ყველა მათგანმა იცის 4-5 ენა.

პატარა სიმონი დედათა მონასტერითან
არსებულ ბავშვთა ბაღში დადოოდა. აյ აჩ-
ვევდნენ მას თავისი აღმზრდელ-მასწავლე-
ბლები დათისმოყვარეობას და ლეთისმახუ-
რებას, უფროს-უმცროსთა პატივისცემას.
ოთხი წლის სიმონი შემდევ გერმანულ დაწ-
ყებით სკოლაში გადაუყვარიათ, მაგრამ მეო-
რე მსოფლიო ომის წინ ეს სკოლა დაუხურა-
ვთ და სხვადა ინგლისურ სკოლაში, ცნობილ
„რობერტ კოლეჯი“ გაუგრძელებია, სადაც,
სხვა მოსწავლეებისგან განსხვავებით, გა-
მოირჩიდათ თავისი სიბეჭითოთ, აკადემიური
მოსწრებით. თურქეთის მშინებლი კანონე-
ბის თანახმად, ყველა მოსწავლე ვალდებუ-
ლი იყო თურქული ლიცეუმი დაემთავრებინა.
ამიტომ მას კარგად მოუმზადებია თურქული
ლიცეუმის პროგრამა, ექსტრენად ჩაუბარე-
ბია გამოკლება და ეს ლიცეუმიც, წარჩინე-
ბით დაუმთავრებია.

ლიცეუმის შემდეგ სიმონს სტაბბოლის
უნივერსიტეტშიც წარჩინებით ჩაუბარებია
გამოცდები (40 შესაძლებელი ქულიდან 40
მოუკროვებას) და ეკონომიკური ფაკულტეტის
სტუდენტი გამხდარა. ამავდროულად
მას თურმე ექიმობის პროფესიაც იტაცებდა
და ამავე უნივერსიტეტის სალამოს განყო-
ფილების სამუჟერნალო ფაკულტეტზეც სწა-
ვლობდა. აქაც წარჩინებული სტუდენტი ყო-
ფილა. თუმცა, მამის დაუინენბოთი თხოვნითბ
სამუჟერნალო ფაკულტეტი შემდეგ მიუტო-
ვება, მეოთხე კურსიდან გამოისულა. მან
ეკონომიკური ფაკულტეტი წარჩინებით
დაამთავრა. სპეციალობის კარგად დასაუ-
ფლებლად ლონდონში წავიდა და იქვე დაი-
ცვა საფოქტორო დისერტაცია ეკონომიკის
საკითხებზე. სიმონი იგონებდა, რომ მამის
სურვილი ყოფილა საკუთარი წარმოება
გაეხსნა და თავიდანაც ამისთვის ამზადებდა
შეიძლ. მამამისმა – პავლეგ მართლაც ჩაუყა-
რა საფუძველი საპნის, ტექსტილის, კოსმე-
ტიკის საფარიკურ წარმოებას, რომელთა
ბაზაზე შექმნილია მსოფლიო მნიშვნელობის
გაერთიანება – „ზაზა–პოლდინგი“. მას მსო-
ფლობს სხვადასხვა ქვეყანაში საწარმოე-

ალექსანდრე თვალჭრელიძის სახარო **ლექციათა ციკლი ბსუ-ში**

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 17, 18 და 19 ოქტომბერს მასპინძლობდა გეოლოგია-მინერალოგიის მეცნიერებათა დოკტორს, საქართველოს ეკოლოგიის აკადემიკოსს და გაეროს ექსპერტს მაკროეკონომიკაში, ბატონ ალექსანდრე თვალჭრელიძეს. საჯარო ლექციათა ციკლი შემდეგნაირად წარიმართა:

1. ნავთობისა და გაზის ეკონომიკა და გეოპოლიტიკა; ოქროს ეკონომიკა და გეოპოლიტიკა;
  2. აღმასის ეკონომიკა და გეოპოლიტიკა. ნედ-ლეულის როლი გლობალიზებულ სამყაროში;
  3. საქართველოს და აჭარის ავტონომიური რეს-პუბლიკა სანედლეულო ბაზარზე: გამოწვევები და პერსპექტივები

შესვედრა გაიმართა აფარის ა.რ განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ხელშეწყობით, რომელსაც ესწრებოდნენ სტუდენტები და პროფესიონალ-მასწავლებლები. უნდა აღინიშნოს, რომ ლექციები მეტად საინტერესოდ წარიმართა. ბატონმა აღექვანდრემ იმ საჭიროობო საკონტექსზე ისაუბრა, რომელიც გეოლოგიური სფეროს დღის წესრიგში დგას. ყურადღება გაამახვილა გაზისა და ნავთობის მსოფლიო მარაგზე, ოპერის მნიშვნელობაზე, როგორც ნავთობის ექსპორტიორ ქვეყანათა მსხვილ გადამზიდ კომპანიაზე. ასევე მოკლედ მიმოიხილა ნავთობის მსოფლიო კრიზისები. განსაკუთრებით შეეხო 1973 წლის კრიზისს და პალესტინა-ისრაელის საკითხს. ლექციის ბოლოს კი კითხვა-პასუხის რეჟიმში წარიმართა დისკუსია ზემოდ ხსნებულ საკითხების ირგვლივ.

ლექციის მეორე და მესამე დღემაც ნაყოფიერად ჩაიარა, სადაც საუბარი იყო იქროს ეკონომიკასა და გეოპოლიტიკაზე, მის თვისებებსა და გამოყენებაზე. აქვე ისიც აღნიშნა, რომ მსოფლიოს დღეისათვის იქროს ოცი წლის მარაგი აქვს. ყველაზე დიდი მარაგი კი უბეჭებელშია, დაახლოებით ორ ტონამდე. ასევე საუბარი იყო ბრეტონ-ვუდსის შეთანხმებაზე, თუ რა როლი შეასრულა მან მსოფლიო სავალუტო-საფინანსო სისტემაში და სფეროებზე, სადაც ფართოდ გამოიყენება ოქრო, მაგალითად როგორიცაა ელექტრონიკა და სტომატოლოგია. საკითხებისადმი აუდიტორიის დაანტერესება დიდი იყო. ასევე კითხვები დაისვა იმ ეკოლოგიური საშიშროებების შესახებ, რომელი გამოწვევების წინაშეც სამწუხაროდ, სამომავლოდ ჩვენი რეგიონი დგას. აქ კონკრეტულად საუბარი იყო „შესახევ პესის“ მშენებლობაზე ჩანჩხალოში, თუ რა სავალალო შედეგები შეიძლება მოჰყვეს მას სოფლისთვის. ამ თემაზე საუბრისგან ბატონნა ალექსანდრემ თავი შეკავა და აღნიშნა, რომ არ იყო კომპეტენტური ამ სფეროში, თუმცა გამოიტევა სურვილი ამ საკითხის შესნავლისა და შემდგომ განხილვისა. პრესასთან საუბრისას მან აღნიშნა, რომ კმაყოფილი იყო შეხვედრით და სამომავლოდაც გააგრძელებდა უნივერსიტეტთან თანამშრომლობას სხვადასხვა საკითხებზე.

სატის რომანაძე, მოდულური პროგრამის — ბეჭდური და ონლაინ გამოცემების რეპორტიორის სპეციალობის სტუდენტი

საქართველოს ნატოსა და ევროპავმირის შესახებ

და ჩრდილოატლანტიკური ალიანსი", „ევროპაგშირის ქვეყნების სახელმწიფო მოწყობის ფორმები“ და „რელიგიური ორგანიზაციების მდგომარეობა ნატოს და ევროპაგშირის ქვეყნებში“. სტუდენტებმა ასევე იმსჯელეს ევროინტეგრაციის პროცესსა და გამოწვევების შესახებ, შეხვედრა ინტერაქტიულ რეჟიმში გაგრძელდა და მას ბსუ-ს რექტორის მოადგილე ინგა შამილ შვილი, ბსუ-ს სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანი ქეთევან ბერიძე, ამავე ფაკულტეტის საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის ხელმძღვანელი ლაშა ბაუნაძევილი და ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოლოგიის დეპარტამენტი ხელმძღვანელი ჯემალ კარალიძე ესწრებოდნენ.

როგორც ნატოსა და ევროპაგშირის შესახებ აჭარის ბიუროს

ვილი ალნიშნავს, მსგავსი ტიპის შეხვედრები უმნიშვნელოვანესია სტუდენტებისთვის, რათა სტუდენტები მართებულად იყენებ ინფორმირებულნი და საშუალება ჰქონდეთ იმსჯელონ იმ გამოწვევებზე, რომლის წინაშეც დგას საქორთველო ევროატლანტიკურ გზაზე. ვიზიტის ფარგლებში, ნატოსა და ევროპაგშირის საინფორმაციო ცენტრის დირექტორმა, ქალბატონმა ქეთევან ჩაჩავამ ურთიერთთანამშრომლობის მემორანულმა გააფორმა არასამთავრობო ორგანიზაცია „შშმ პირთა უფლებებისთვის“ ხელმძღვანელ თამაზ მუავანაძესთან. აქვე აღსანიშნავია, რომ სამომავლოდ ერთობლივი ღონისძიებები იგეგმება.

თავმა თურმანიძე,
ინგლისური ფილოლოგიის
სპეციალობის მესამე კურსის
სტუდენტი

საქართველოს კბილების მხატვრული რესტავრაციის შესახებ

კორპორაცია „შტ“ — ისა და ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა და ჯანდაცვის ფაკულტეტის სტომატოლოგიის დეპარტამენტის ინიციატივით, 2016 წლის 22 ოქტომბრებს უნივერსიტეტმა ექიმი სტომატოლოგი მაკა ბაბუნაშვილის საჯარო ლექციას უმასპინძლა. ლექციის თემა იყო — „კბილების მხატვრული რესტავრაცია თანამედროვე მასალისა და ტექნოლოგიების გამოყენებით“.

ჩემპიონატი სტომატოლოგიური
მიმართულებით.
როგორც ღონისძიების ერთ-ერ-
თი ორგანიზატორი, კომპანია „შ-
თ“-ის ხელმძღვანელი და მეპატრო-
ნე, ნიკო ბეჭუაშვილი ამბობს, მათი
საქმიანობის მიზანია ხელი შეუწყოს
სტომატოლოგების პროფესიულ

განვითარებას, გააცნოს მათი ონლ-
ვაციური მასალები და შესანავლოს
მათი პრაქტიკული გამოყენება.

თათი პოაეტიკული გამოყენება.
თავარ ბვარიშვილი,
სამართლმცოდნეობის
სპეციალობის პირველი ქურსის
სტუდენტი

ର୍ଯ୍ୟାକ୍ତିମନ୍ଦି
ଉପରେଷ ସାହିତ୍ୟ

სარედაქციო კოლეგია:
 ნანა ცეცელაძე, ინგა გამილიშვილი,
 ნათია რიკალაშვილი,
 მურგან ცეცელაძე, მურგან მორგოვაძე
 და ვითო გარათაშვილი,
 გურამ ჩაგანავა, მორთა გაეულაძე,
 გუგული ლუაბაძე. ლეგზარ ლომიძე

გაზეთი დაბეჭდა შპს
„გამომცემლობა კოლორში“
ტელ.: 271 76 45
მისამართი: თბილისი,
კახეთის გზატკუპილი,
რკინიგზის ჩიხი 20